

Uitvoering van de vierde Vlaamse intersectorale akkoorden voor de social- en non-profitsectoren

Goedgekeurd in de Nederlandse kamer van het Rekenhof op 16 september 2014

INHOUD

1	Inleiding	3
2	Financieel belang	4
3	Tewerkstellingsgegevens van de social-profit sector	5
4	Intersectorale maatregelen voor de private sector	6
4.1	Middelen	6
4.2	Eindejaarstoelage	6
4.3	Managementondersteuning	9
4.4	Tweede pensioenpijler	10
4.5	Kwalitatieve versterking van de werknemersvertegenwoordiging	12
4.6	Functieclassificatie	12
4.7	Overige intersectorale maatregelen	13
5	Intersectorale maatregelen voor de openbare sector	15
6	Sectorale maatregelen	18
6.1	Sectorale maatregelen kwaliteit	18
6.2.	Sectorale maatregelen uitbreiding	24
7	Monitoring en evaluatie	29
8	Controlebevindingen van het Rekenhof	31
8.1	Onderbouwing van de akkoorden	31
8.2	Transparantie van de akkoorden en omzetting in regelgeving	31
8.3	Budgettaire transparantie	32
8.4	Uitvoering van de maatregelen	32
8.5	Opvolging	32
9	Conclusie en aanbevelingen	33

1 Inleiding

De Vlaamse overheid sluit sinds 1998 met de werkgevers- en werknemersorganisaties periodiek een collectief sociaal akkoord voor de personeelsleden van de social-profitsector/non-profitsector die op het vlak van reglementering en subsidiëring onder haar bevoegdheid vallen¹. Het betrokken personeel situeert zich grotendeels in de private sector, maar is ook in activiteiten en sectoren van de publieke sector vertegenwoordigd. Op 25 november 2011 keurde de Vlaamse Regering het Vierde Intersectoraal Akkoord (VIA-4) goed voor de private sector en op 24 mei 2013 voor de openbare sector. Het akkoord voor de private sector is gesloten voor de periode 2011-2015, dat voor de openbare sector voor de periode 2012-2015².

Het VIA-3-akkoord gold zowel voor de private als openbare sector. De sociale partners van de openbare sector waren echter niet betrokken bij de onderhandelingen van dat akkoord. Daardoor konden sommige maatregelen niet zomaar worden toegepast in de openbare VIA-sectoren. Het personeel van de openbare sector valt immers onder de rechtspositieregeling van de lokale besturen. Om deze problemen te vermijden is bij de voorbereiding van het VIA-4-akkoord gekozen voor aparte onderhandelingen met de private en de openbare sector en voor afzonderlijke akkoorden. Beide akkoorden richten zich voornamelijk op de sectoren zorg, welzijn, werk en het sociaal-cultureel werk³.

De maatregelen in de beide VIA-4-akkoorden zijn, zoals die in het vorige akkoord, gericht op uitbreidingsbeleid, kwaliteitsverbetering van de tewerkstelling en koopkrachtverhoging. Nieuwe sectoren die in de periode 2011-2015 ontstaan ingevolge nieuw beleid, vallen buiten de VIA-4-subsidiëring⁴.

De coördinatie van de uitvoering van beide VIA-4-akkoorden berust bij het departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (WVG), meer bepaald bij twee personeelsleden van de afdeling Welzijn en Samenleving (AWS), in de tekst verder de VIA-coördinatie genoemd. Een administratieve werkgroep met vertegenwoordigers van de entiteiten die rechtstreeks betrokken zijn bij de uitvoering van het akkoord voor de private sector, staat in voor de coördinatie en opvolging van de effectieve uitvoering van de VIA-maatregelen. Daarbuiten evalueert een centrale evaluatiegroep met vertegenwoordigers van de werkgeversfederatie, vakbonden, ministeriële kabinetten en de VIA-coördinatie jaarlijks de uitvoering van het akkoord voor de private sector. Een stuurgroep met alleen vertegenwoordigers van de sociale partners stuurt de uitvoering van het akkoord voor de openbare sector en volgt het op.

De beleidsbrieven Welzijn, Volksgezondheid en Gezin koppelden de uitvoering van beide akkoorden aan een operationele doelstelling uit de beleidsnota 2009-2014 voor de ondersteuning van de voorwaarden voor een goed bestuur van de sociale ondernemingen in de welzijns- en gezondheidssector om het professioneel ondernemerschap en de zorgethiek in het beleidsdomein WVG te stimuleren. Daarbuiten zijn de VIA-maatregelen voor uitbreiding een aanvullend (financieel) instrument voor de implementatie van de operationele doelstellingen inzake uitbreidingsbeleid voor de sectoren van de gezinszorg, jongerenwelzijn, gehandicaptenzorg en algemeen welzijnswerk.

¹ Het eerste VIA-akkoord werd gesloten voor twee jaar, de volgende akkoorden telkens voor vijf jaar.

² De sociale partners uit de private sector waren enerzijds de werkgeverskoepel van de social-profitondernemingen (Verso) en anderzijds de vertegenwoordigers van de vijf paritaire comités die het Vlaamse social-profitlandschap bepalen, zijnde de paritaire comités 318.02, 319.01, 327, 329.01 en 331.

³ Op 28 september 2012 keurde de Vlaamse Regering voor de eerste maal een gelijkaardig akkoord voor de periode 2012-2015 voor de muziek- en podiumkunsten goed.

⁴ Deze nieuwe sectoren zijn wel gebonden aan de CAO's die ter uitvoering van het akkoord voor de private sector zijn gesloten. Zij zullen wel aanspraak kunnen maken op de VIA-subsidiëring van het volgende akkoord.

Het Rekenhof heeft per maatregel onder meer de onderbouwing van de akkoorden, de transparantie van de akkoorden en de omzetting in regelgeving, de budgettaire transparantie, de uitvoering en de opvolging van de VIA-4-maatregelen onderzocht. Het ging na hoe de betrokken WVG-entiteiten⁵ de VIA-4-akkoorden uitvoeren: departement, Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid (VAZG), Kind en Gezin (K&G), Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) en Fonds Jongerenwelzijn (FJW).

2 Financieel belang

Hoewel de VIA-4-akkoorden voor private en openbare sector met een tussenperiode van ongeveer anderhalf jaar zijn gesloten, vormen ze een min of meer samenhangend geheel. Het akkoord voor de private sector onderscheidt intersectorale (kwaliteit en koopkracht) en sectorale maatregelen (kwaliteit en uitbreiding), het akkoord voor de openbare sector heeft alleen betrekking op intersectorale maatregelen (kwaliteit en koopkracht). De middelen voor de sectorale maatregelen in het akkoord voor de private sector zijn zowel bestemd voor de private als de openbare sector. De onderstaande tabel geeft een overzicht van de budgetten in beide akkoorden voor de uitvoering van deze maatregelen (in euro).

Maatregel	2011	2012	2013	2014	2015
Private sector⁶					
Intersectorale maatregelen ⁷	873.832	17.323.832	69.959.461	74.328.623	74.328.623
Sectorale maatregelen kwaliteit	2.080.000	13.759.539	24.368.082	34.686.945	35.619.922
Sectorale maatregelen uitbreiding	25.865.000	44.600.000	64.250.000	82.458.077	82.458.077
Totaal budget private sector	28.818.832	75.683.371	158.577.543	191.473.645	192.406.622
Openbare sector⁸					
Intersectorale maatregelen	0	491.757	14.994.673	16.995.209	16.995.209
Totaal VIA-4	28.818.832	76.175.128	173.572.216	208.468.854	209.401.831

De VIA-middelen vertonen in de periode 2011-2014 een sterke groei: in 2012 met factor 2,6; in 2013 met factor 6,0 en in 2014 met factor 7,2 tegenover het budget voor 2011. In 2015 is er alleen nog een lichte stijging voor de sectorale kwaliteitsmaatregelen voor de gezinszorg. Voor de openbare sector waren er in 2011 nog geen middelen beschikbaar, daar dat akkoord pas in 2013 werd afgesloten. De belangrijkste budgetten zijn bestemd voor de intersectorale maatregelen kwaliteit en koopkrachtverhoging en de sectorale uitbreidingsmaatregelen. 81,67% van het budget voor de intersectorale maatregelen gaat in 2014, wanneer beide akkoorden op kruissnelheid zijn, naar de private sector en 18,33% naar de openbare sector. Deze verdeling steunt op de tewerkstellingsgegevens van 1 januari 2010 (zie punt 3). In het VIA-4-akkoord voor de private sector is geen verdeelsleutel voor de verdeling van de sectorale middelen tussen de private en de openbare sector vastgelegd. Dit verschilt immers van subsector tot subsector.

⁵ De maatregelen in de andere beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid, voornamelijk Werk en Sociale Economie (WSE) en Cultuur, Jeugd, Sport en Media (CJSM), bleven buiten de scope van het onderzoek.

⁶ Bijlage 8.1 aan het akkoord voor de private sector (p. 21-22).

⁷ Deze subtotaal verschillen licht van de totalen in bijlage 8.1.

⁸ Volgens de budgettaire overzichtstabel uit het akkoord voor de openbare sector (p. 6).

3 Tewerkstellingsgegevens van de social-profit sector

Het VIA-4-akkoord voor de private sector bevat een overzichtstabel met de tewerkstellingsgegevens in VTE op 1 januari 2010 in de social/non-profitsector⁹, opgesplitst tussen de openbare en de private sector volgens het paritair comité. Aan het akkoord is een meer uitgebreide tabel met een verdere onderverdeling volgens de subsectoren van de paritaire comités gehecht. Deze tewerkstellingsgegevens zijn tijdens de onderhandelingen gebruikt voor, enerzijds, de vastlegging van de budgetten voor managementondersteuning, verhoging van de eindejaarspremie en uitbreiding en, anderzijds, de verdeling van de intersectorale middelen tussen de openbare en de private sector. In de uitvoeringsperiode van beide akkoorden worden deze gegevens niet geactualiseerd.

De werknemers in de social/non-profitsector zijn in het akkoord opgedeeld in categorieën: regulier gesubsidieerden, contractuelen gesubsidieerd door het Vlaams Subsidieagentschap voor Werk en Sociale Economie (VSAWSE), contractuelen gesubsidieerd door de functionele administratie, personeelsleden onder het statuut sociale maribel en andere. De restgroep omvat voornamelijk dienstencheque-werknemers. Deze categorie valt buiten het toepassingsgebied van de VIA-akkoorden. De tewerkstellingsgegevens van de regulier gesubsidieerden zijn afkomstig van de subsidiërende entiteiten van de Vlaamse overheid, die over de gesubsidieerde contractuelen (gesco's) van het VSAWSE en de aantallen sociale maribel van de werkgeversfederatie Verso. Uit het addendum van 4 juni 2014 bij het akkoord voor de openbare sector blijkt bovendien een belangrijke overschatting van de tewerkstelling in de openbare socio-culturele VIA-sectoren.

Een werkgroep heeft ter uitvoering van het akkoord voor de private sector de opdracht gekregen te onderzoeken op welke wijze tewerkstellings- en personeelsgegevens over de private en openbare VIA-sectoren op een meer efficiënte en systematische manier kunnen worden verzameld¹⁰. Alle beschikbare geïnformatiseerde gegevens dienen daarbij maximaal te worden benut. De tewerkstellingsgegevens zijn voor VIA-4 nog volledig manueel samengesteld. Meer betrouwbare data zouden ook de budgetramingen voor het volgende akkoord moeten optimaliseren. De werkgroep bestaat uit vertegenwoordigers van de sociale partners en de Vlaamse overheid. Voor de gegevensverzameling zullen de bestanden van de sociale secretariaten worden gebruikt, gekoppeld met de Kruispuntbank voor Sociale Zekerheid. Eén sociaal secretariaat heeft in 2013 als test een ontwerp van dataset op basis van de DmfA-aangiftes¹¹ opgesteld. Deze set omvat onder meer gegevens over het paritair comité, persoons-, loons- en functiegegevens (o.a. baremacode, tewerkstellingsbreuk, financieringsbron, indiensttredingsdatum, geldelijke anciënniteit). Niet iedere social-profitvoorziening schakelt echter voor zijn loonadministratie een sociaal secretariaat in. De werkgroep zal voor deze groep van voorzieningen moeten nagaan op welke wijze hij hun tewerkstellingsgegevens het best kan verzamelen¹². Zij heeft vanaf eind juni 2013 ruim een jaar stilgelegen. De werkgeverskoepel wilde voldoende garanties over de betrouwbaarheid van de tewerkstellingsgegevens (via anonimiseren) te krijgen en ook de opmaak van een kosten-batenanalyse voordat het datamodel zou worden gevalideerd. Wat dit laatste betreft, is immers in het akkoord voor de private sector uitdrukkelijk opgenomen dat dit project niet mocht leiden tot bijkomende financiële en administratieve lasten voor de werkgevers. Het akkoord voorziet daarvoor niet in een (provisieel) budget. Begin juni 2014 heeft

⁹ Bijlage 8.3 aan het akkoord voor de private sector.

¹⁰ Punt 6.1 van het VIA-4-akkoord voor de private sector.

¹¹ DmfA is een afkorting voor Déclaration multifonctionnelle/multifunctionele Aangifte. Zij bevat de loon- en arbeids-tijdgegevens van alle werknemers die bij een werkgever tewerkgesteld zijn gedurende een bepaald kwartaal.

¹² De medewerker die de vzw Gemeenschappelijke Sociale Dienst Lokale Besturen in Vlaanderen (GSD-V) in het kader van het VIA-4-akkoord voor de openbare sector heeft aangeworven heeft ook tot taak personeelsgegevens over de openbare VIA-sectoren te beheren en te actualiseren.

de werkgroep haar activiteiten hernomen en een ontwikkelingstraject voor de validering van het datamodel (met inbegrip van de opmaak van een kosten-batenanalyse) tegen eind 2014 uitgetekend.

4 Intersectorale maatregelen voor de private sector

4.1 Middelen

Het akkoord voor de private sector bevat de volgende intersectorale maatregelen met bijhorende budgetten¹³:

Maatregel	2011	2012	2013	2014	2015
Functieclassificatie	0	500.000	500.000	500.000	500.000
Managementondersteuning-luik ondernemingen	819.714	819.714	4.098.568	8.197.135	8.197.135
Managementondersteuning – luik Verso	54.119	54.119	270.594	541.187	541.187
Harmonisatie conventioneel verlof 35-44 jaar in de beschutte werkplaatsen	0	0	1.344.398	1.344.398	1.344.398
Kwalitatieve versterking werknemersvertegenwoordiging	0	0	1.580.000	1.580.000	1.580.000
Tweede pensioenpijler	0	0	3.875.000	3.875.000	3.875.000
Eindejaarstoelage	0	15.950.000	58.290.902	58.290.902	58.290.902
Intersectorale maatregelen private sector ¹⁴	873.832	17.323.832	69.959.461	74.328.623	74.328.623

De budgettair veruit belangrijkste maatregel is de verhoging van de eindejaarspremie, in 2014 goed voor 78,4% van het totale budget voor de intersectorale maatregelen. De uitvoering van de maatregel voor de harmonisatie van het conventioneel verlof in de beschutte werkplaatsen behoort tot het takenpakket van het beleidsdomein WSE.

4.2 Eindejaarstoelage

De maatregel voor de uitbouw van de eindejaarstoelage tot een dertiende maand is voor de eerste maal ingeschreven in het VIA-3-akkoord, dat het budget ervoor geleidelijk optrok tot 61,4 miljoen euro in 2010. Het huidige akkoord zet de uitvoering voort. De maatregel blijft, zoals in VIA-3, beperkt tot de werknemers van de vijf ondertekenende paritaire comités, met uitzondering van die in de restgroep¹⁵. Het akkoord voor de private sector heeft de regels voor de verhoging vastgelegd. De sociale partners hebben ze omgezet in specifieke collectieve arbeidsovereenkomsten.

De budgettraming voor de verhoging van de eindejaarspremie steunt op de loonparameter die de werkgeverskoepel Verso na bevraging van de sectorale federaties voorstelde en die de sociale partners in de laatste onderhandelingsfase hebben gevalideerd. Ook de Vlaamse overheid stelde een loonparameter voor, maar die werd verworpen. De werkgroep voor de gegevensverzameling kreeg de opdracht de gewogen loonkosten per paritair comité en personeelscategorie te bepalen en aldus een meer betrouwbare parameter op te stellen voor een vervolgakkoord¹⁶. De simulaties voor de budgetbepaling hebben door de late beschik-

¹³ Bijlage 8.1 aan het VIA-4-akkoord voor de private sector.

¹⁴ Deze subtotaal verschillen licht van de totalen in bijlage 8.1.

¹⁵ Punt 3.2.1 van het VIA-4-akkoord voor de private sector.

¹⁶ De VIA-coördinatie stelde onder meer vast dat het gewogen gemiddelde jaarloon van de doelgroepwerknemers van de paritaire comités 327 en 329 in de loonparameter beneden het wettelijke minimumloon lag. Bij de verdeling

baarheid van de loonparameter geen onderscheid gemaakt tussen arbeiders en bedienden, maar gingen ervan uit dat alle werknemers van de paritaire comités een bediendestatuuut hadden. Volgens de loonparameter heeft echter 36,6% van deze werknemers een arbeidersstatuuut. De simulaties overschatten dus de brutolonen voor de arbeiders, waardoor het budget vanaf 2013 met 1,1 miljoen euro is overschat. Bovendien hield deze assumptie geen rekening met de rechtstreekse implicaties van de eindejaarspremieverhoging op het vakantiegeld van de arbeiders¹⁷, wat in 2013 en 2014 1,4 miljoen euro meerkosten meebracht¹⁸. De Vlaamse overheid heeft deze meerkosten gefinancierd met de budgetoverschatting van 1,1 miljoen euro.

De VIA-coördinatie verdeelt jaarlijks het budget voor de eindejaarspremie over de betrokken entiteiten met behulp van een rekenmodel. Voor iedere personeelscategorie uit de loonparameter berekent zij met het bruto jaarloon, de patronale RSZ-bijdragen en het vastgelegde variabele gedeelte het jaarlijkse verhogingsbedrag van de eindejaarspremie per VTE¹⁹. Aangezien de bruto jaarlonen niet rechtstreeks uit de loonparameter voortvloeien, dient de VIA-coördinatie ze op te vragen bij de werkgeverskoepel Verso. Voor de patronale RSZ-bijdragen gebruikt zij het standaardtarief van 34,62% voor de social profitsector, zoals aangegeven in het akkoord voor de private sector, behalve voor de doelgroepwerknemers van de paritaire comités 327 en 329 met RSZ-korting. De budgetverdeling steunt op de berekende verhogingsbedragen en de tewerkstellingsgegevens per subsector uit het akkoord.

Om begrotingstechnische redenen (complexiteit van de indexberekeningen en budgettaire integratie van de budgetverhoging) werd het budget voor de verhoging van de eindejaarspremie in 2012 en 2013 initieel ingeschreven in een provisie op de begroting van het departement WVG. Hervreldingsbesluiten wezen de middelen in de loop van het begrotingsjaar toe aan de juiste begrotingsartikelen van de betrokken entiteiten. Sinds de begrotingsopmaak 2014 gaan de middelen rechtstreeks naar de juiste begrotingsartikelen, behalve die voor de sociale maribelfuncties. Ze gaan bijna volledig naar entiteiten uit de drie beleidsdomeinen die voorzieningen uit de private VIA-sectoren subsidiëren, nl. WVG (62,0% in 2014), CJSM (14,6%) en WSE (20,9%).

Het subsidiëringsmechanisme van de voorzieningen bepaalt in sterke mate de manier waarop de WVG-entiteiten de toegewezen middelen voor de verhoging van de eindejaarspremie uitbetalen: toevoeging aan de subsidie-enveloppe of basissubsidie per erkende VTE voor bv. de centra voor algemeen welzijnswerk, een afzonderlijke subsidie per VTE voor de diensten voor gezinszorg, toevoeging aan de subsidie-enveloppe per erkende capaciteits-eenheid voor de centra voor integrale gezinszorg, toevoeging aan de subsidie-enveloppe per erkend centrum, vereniging of typemodule voor bv. de lokale en regionale dienstencentra, toevoeging aan de subsidie-enveloppe per gerealiseerde plaats voor voorschoolse en buitenschoolse kinderopvang²⁰, volgens het aandeel van de jaarlijkse subsidie van de be-

van de middelen voor de verhoging van de eindejaarspremie heeft hij voor hen het wettelijke minimumloon gebruikt. De loonkosten in de loonparameter omvatten het bruto jaarloon, de haard- en standplaatsvergoeding, de eindejaarspremie, vakantiegeld en patronale RSZ-bijdragen.

¹⁷ Dat wordt immers berekend als een procentueel gedeelte van het bruto jaarloon inclusief eindejaarspremie.

¹⁸ Volgens de werknemers van de sector thuiszorg bedroegen deze meerkosten alleen al voor hun arbeiders 1.452.000 euro. Vanuit het budget thuiszorg werd daarna nog 422.000 euro toegekend. Daarnaast zijn er nog arbeiders in de beschutte en sociale werkplaatsen.

¹⁹ De eindejaarspremie bestaat uit een vast geïndexeerd gedeelte en een variabel gedeelte dat overeenkomt met een procentueel gedeelte van het bruto jaarloon.

²⁰ De wijze van uitbetalen in de voorschoolse opvang vanaf 1 januari 2015 is nog niet gekend, aangezien de VIA-3 (werkdrukvermindering) en VIA-4 middelen niet zijn geïncorporeerd in de uitvoeringsbesluiten van het nieuwe decreet kinderopvang van baby's en peuters. Over de verdeling van die middelen moet opnieuw onderhandeld worden met de sector.

trokken organisatie in het subsidiebudget (bv. samenwerkingsinitiatieven eerstelijnsgezondheidszorg), gelijke verdeling over erkende voorzieningen (bv. prenatale steunpunten), verrekening in de dagprijs voor de erkende (semi)-residentiële voorzieningen die het VAPH subsidieert of op grond van het aantal subsidiabele zittingen voor de consultatiebureaus Kind en Gezin²¹.

De budgetverdeling berust op de tewerkstellingsgegevens van 1 januari 2010 (uitbreiding 2010 inbegrepen). Door nieuwe beleidsinitiatieven kan het aantal subsidiabele VTE stijgen. De subsidiërende entiteiten dienen doorgaans de resulterende meerkosten te financieren met hun reguliere begrotingskredieten, aangezien het akkoord voor de private sector daarvoor niet in extra budget heeft voorzien²². Voor de gezinszorg en aanvullende thuiszorg zijn de budgetten voor de intersectorale en sectorale maatregelen rechtstreeks ingeschreven in de sectorale regelgeving²³. Het VAZG verhoogt jaarlijks het totaal aantal subsidiabele uren gezinszorg, wat onder meer leidt tot meerkosten voor de uitvoering van deze maatregelen. Het agentschap financiert deze meerkosten met het uitbreidingsbudget voor gezinszorg²⁴.

Sociale Maribel

In 2013 is de VIA-uitbetaling van de verhoging van de eindejaarspremie en ook van de managementondersteuning voor de sociale maribelfuncties in de private voorzieningen onder de paritaire comités 318, 319, 327 en 331 grondig bijgestuurd²⁵. Dit zijn voorzieningen die de beleidsdomeinen WVG en WSE doorgaans subsidiëren. Tot in 2012 bezorgden de sectorfondsen sociale maribel van deze paritaire comités het departement WVG jaarlijks lijsten met aantallen VTE sociale maribel per voorziening. Het departement splitste deze lijsten op naar de subsectoren van de betrokken comités²⁶. Aan de hand van deze aangepaste lijsten betaalden de entiteiten de middelen uit. Daarbij doken geregeld problemen op met onjuiste rekeningnummers en naamswijzigingen van voorzieningen. Na overleg heeft het departement WVG op 23 december 2013 met deze sectorfondsen samenwerkingsovereenkomsten gesloten²⁷. Sinds 2013 betalen zij de middelen voor de sociale maribel aan de voor-

²¹ Het Rekenhof kon niet vaststellen of en op welke wijze het VAZG de middelen voor managementondersteuning voor animatoren in de woonzorgcentra en centra voor kortverblijf en voor de dagverzorgingscentra heeft verwerkt in de reguliere subsidiëring en of het agentschap deze middelen ook effectief heeft uitbetaald. Het gaat om een relatief klein bedrag (14.875,35 euro in 2012 en 38.236,05 euro in 2013).

²² Dit gebeurt onder meer voor de centra voor algemeen welzijnswerk, de organisaties voor samenlevingsopbouw, de centra voor kindzorg en gezinsondersteuning, de vertrouwenscentra kindermishandeling en de voorzieningen voor voor- en buitenschoolse kinderopvang en de erkende (semi)-residentiële voorzieningen gesubsidieerd door het VAPH.

²³ Het besluit van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009. Aanpassingsbesluiten van 21 december 2012 en 13 december 2013.

²⁴ Voor 2012 becijferde het VAZG de meerkosten voor de uitvoering van de intersectorale VIA-4-maatregelen in de gezinszorgsector op 182.258,95 euro, voor 2013 op 140.732,60 euro en voor 2014 op 131.949,39 euro.

²⁵ VIA-4-middelen voor de verhoging van de eindejaarspremie en voor managementondersteuning, alsook de VIA-3-middelen. De VIA-3-middelen voor de sociale maribelfuncties en de gesubsidieerde contractuelen zijn in tegenstelling tot die voor de regulier gesubsidieerden, niet geïntegreerd in de reguliere subsidiering van de voorzieningen aangezien het aantal sociale maribelfuncties varieert van jaar tot jaar en dat deze functies, evenals de gesubsidieerde contractuelen, niet gelijk zijn verdeeld over de gesubsidieerde VIA-voorzieningen. Voor de voorzieningen van het paritair comité bleef de uitbetalingsprocedure ongewijzigd: de subsidiërende entiteiten betalen de middelen sociale maribel verder uit.

²⁶ Na schrapping van de sociale maribelfuncties bij niet-erkende voorzieningen.

²⁷ NI. met de vzw Vlaamse Social-profitfondsen (VSPF), het Fonds voor Bestaanszekerheid Sociale Werkplaatsen en het Vlaams Fonds voor Bestaanszekerheid voor de ondernemingen voor beschutte tewerkstelling. De vzw VSPF ondersteunt onder meer de sectorale fondsen sociale maribel van de paritaire comités 318.02, 319.01 en 331. Zij heeft daarvoor met deze sectorale fondsen bijzondere overeenkomsten gesloten. De beide fondsen voor bestaanszekerheid hebben als statutaire opdracht onder meer het beheer en de besteding van de financiële middelen voor de sociale maribelfuncties.

zieningen uit²⁸. In 2013 zijn deze middelen, zoals de voorgaande jaren, nog verdeeld op grond van geactualiseerde tewerkstellingsgegevens sociale maribel. De verdeling in 2014 volgde echter de verdeelsleutel van 2013. De Vlaamse Regering stelt deze middelen met subsidiebesluiten ter beschikking, die echter niet expliciet verwijzen naar de samenwerkingsovereenkomsten. De sectorfondsen ontvangen een kleine administratieve vergoeding voor deze dienstverlening. Zij moeten jaarlijks aan het departement WVG over de aanwending van de ontvangen subsidies rapporteren. De subsidiebesluiten bepalen echter niet wat de sectorfondsen moeten doen met eventueel teruggevorderde bedragen. De fondsen hebben volgens de overeengekomen modaliteiten gerapporteerd aan het departement WVG. De subsidies 2013 zijn volledig aangewend en er vonden geen terugvorderingen plaats. De betalingen aan de voorzieningen berustten op de personeelstoestand sociale maribel op 1 januari 2013. De rapportering vermeldt echter niet het aantal VTE per voorziening, zodat het niet duidelijk is welke forfaitaire bedragen per VTE de sectorfondsen hebben gehanteerd bij de uitbetaling van de VIA-3 en VIA-4-middelen sociale maribel.

Een herverdelingsbesluit van 25 november 2011 heeft 1.054.000 euro uit de VIA-provisie beschikbaar gesteld voor de aanzuivering van nog openstaande VIA-3-verbintenissen uit 2011 voor sociale maribelfuncties en gesubsidieerde contractuelen. Wegens de drukke eindejaarsperiode gaf het management voorrang aan de vereffening van de grote subsidiedossiers en schoof het de betaling van deze verbintenissen door naar het volgende begrotingsjaar. Een herverdelingsbesluit van 23 maart 2012 hevelde daarom eenzelfde bedrag uit de VIA-provisie opnieuw over om deze verbintenissen te betalen. Ook in 2012 werd het departement WVG in mindere mate geconfronteerd met deze problematiek, die pas in 2013 opgelost geraakte door de uitbetaling van de VIA-middelen sociale maribel langs de sectorfondsen te organiseren.

Interne controle

De voorzieningen die het beleidsdomein WVG subsidieert moeten doorgaans jaarlijks in een financieel verslag rapporteren over het gebruik van de subsidies, onder meer de VIA-middelen voor de verhoging van de eindejaarspremie. De subsidiërende entiteit controleert daarbij niet of de voorziening haar personeelsleden de juiste eindejaarspremie toekende²⁹. De berekening daarvan is immers vastgelegd in collectieve arbeidsovereenkomsten en de controle op de naleving ervan komt de werknemers, de vakorganisaties en de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg toe. Het Agentschap Zorginspectie, dat in het beleidsdomein WVG gesubsidieerde voorzieningen ter plaatse kan controleren, kijkt bij haar financiële inspecties standaard alleen de loonbarema's en de fiscale loonfiches na. Zij kan eindejaarspremies controleren op uitdrukkelijke vraag van de subsidiërende entiteit.

4.3 Managementondersteuning

Met de middelen voor managementondersteuning kunnen gesubsidieerde private voorzieningen hun human resourcesbeleid uitbouwen en optimaliseren om de instroom, doorstroom en retentie van personeel te bevorderen³⁰. Het grootste gedeelte van deze middelen gaat rechtstreeks naar de voorzieningen, het overige naar de werkgeverskoepel Verso. Het

²⁸ Het departement WVG heeft de uitbetaling van de VIA-3-middelen voor de openbare sociale maribelfuncties vanaf 2013 aan een vzw toevertrouwd, waarmee het echter geen samenwerkingsovereenkomst sloot. Deze middelen worden ook met een subsidiebesluit van de Vlaamse Regering ter beschikking gesteld. De rapporteringsmodaliteiten zijn analoog aan die voor de private sector. Ook alle VIA-middelen voor de gesubsidieerde contractuelen worden om efficiëntieredenen sinds 2013 door het VSAWSE uitbetaald.

²⁹ In theorie kunnen enkel het Agentschap Jongerenwelzijn en het VAPH de loonberekening, incl. de eindejaarspremie, van de subsidiabele werknemers controleren omdat beide agentschappen nog een systeem van loonsubsidiering per VTE toepassen of hebben toegepast.

³⁰ Retentie is een strategie die oudere werknemers, vooral vijftigplussers, in het bedrijf wil houden.

budget steunt op een forfaitair bedrag per tewerkgestelde werknemer in VTE: voor de voorzieningen 9,30 euro in 2011 en 2012, 46,50 euro in 2013 en 93,00 euro in 2014 en 2015, en voor de werkgeverskoepel 0,614 euro in 2011 en 2012, 3,07 euro in 2013 en 6,14 euro in 2014 en 2015. Het budget voor managementondersteuning is, in tegenstelling tot dat voor de eindejaarspremie, bestemd voor alle werknemers uit de private VIA-sectoren vermeld in de tewerkstellingstabel, ongeacht het paritair comité en het statuut. Ook het personeel van de zelfstandige kinderopvang heeft recht op deze subsidies. Enkel de werknemers uit de rest-groep komen niet in aanmerking.

Ook de middelen voor managementondersteuning vielen in 2012 en 2013 nog onder de VIA-provisie op de begroting van het departement WVG. Herverdelingsbesluiten wezen ze volgens het vermelde rekenmodel toe aan de begrotingsartikelen van de subsidiërende entiteiten. Sinds 2014 zijn de middelen bij de begrotingsopmaak rechtstreeks toegewezen. Ze gaan bijna volledig naar entiteiten uit de drie beleidsdomeinen die voorzieningen uit VIA-sectoren subsidiëren: WVG (56,2% in 2014), CJSM (16,4%) en WSE (27,0%). Doordat het akkoord voor de private sector pas eind 2011 is ondertekend, zijn de middelen 2011 voor managementondersteuning in 2012 samen met de middelen 2012 uitbetaald.

De voorzieningen moeten geen specifieke verantwoording over de middelen voor managementondersteuning afleggen. De effecten van de ondersteuning worden opgevolgd met de indicatoren tewerkstellingsprofiel, werknemersstromen en opleiding en werkervaring op de website van werk.be van het departement WSE (zie verder punt 7).

De Vlaamse Regering kent de middelen aan de werkgeverskoepel Verso met een jaarlijks subsidiebesluit toe. Verso ontvangt een voorschot en, na goedkeuring van een inhoudelijk en financieel verslag over het gebruik van de subsidie van het voorgaande jaar, het saldo. De koepel moet met deze subsidie een actieplan uitwerken en uitvoeren ter optimalisatie van het human resourcesbeleid van de kleinere social-profitvoorzieningen. Verso heeft voor deze doelgroep een website ontwikkeld met toegankelijke informatie en instrumenten aangaande verschillende human resourcesonderdelen. De koepelorganisatie organiseert ook praktijkgerichte workshops en publiceert een nieuwsbrief.

4.4 Tweede pensioenpijler

De Vlaamse overheid stelt sinds 2006 jaarlijks 2,4 miljoen euro ter beschikking voor de opbouw van een tweede pensioenpijler voor de private en openbare VIA-sectoren, volgens het aantal gesubsidieerde VTE verdeeld over de private en openbare sector: 1.977.000 euro voor de private VIA-sector (82,4%), 423.000 euro voor de openbare VIA-sector (17,6%). De vzw Spaarfonds beheerde de bijdragen voor de private sector op grond van een overeenkomst met de Vlaamse Regering en onder toezicht van een afgevaardigde van de Vlaamse Regering. De Vlaamse Vereniging van Steden en Gemeenten (VVSG) belegde tijdelijk op een termijnrekening de bijdragen voor de openbare sector³¹. Dat financieel beheer was in eerste instantie niet contractueel geregeld. Na opmerkingen van de Inspectie van Financiën, heeft de VVSG een verbintenisverklaring opgesteld, zonder daar echter een rendementsverwachting aan te koppelen.

In 2011 heeft de Vlaamse Regering de jaarlijkse bijdrage voor de private sector met 4.949.884 euro (74%) en voor de openbare sector met 1.736.063 euro (26%) eenmalig ver-

³¹ Het VIA-4-akkoord voor de openbare sector vermeldt dat deze bijdragen dienen voor de opbouw van een tweede pensioenpijler voor de contractuele werknemers uit de sectoren welzijn, sociale economie en sociocultureel werk.

hoogd ter compensatie van de beleggingsminderopbrengsten door de financiële crisis³². De toelichting bij de eerste begrotingsaanpassing 2011 gaf geen verdere duiding.

Met VIA-4 kent de Vlaamse Regering voor de verdere opbouw van de tweede pensioenpijler van de private VIA-sectoren voor de periode 2013-2015 een jaarlijkse geïndexeerde bijkomende bijdrage van 3.875.000 euro toe³³. Vanaf 2016 zal de jaarlijkse bijdrage van de Vlaamse overheid de basisbijdrage uit VIA-3 met een correctie voor de basiseducatie en de aanvullende bijdrage uit VIA-4 (niveau 2015) omvatten. Voor de openbare VIA-sectoren heeft de Vlaamse Regering een dergelijk engagement niet aangegaan. In het VIA-4-akkoord voor deze sector heeft zij de recurrente basisbijdrage uit VIA-3 herbevestigd. De lokale overheden kunnen wel de VIA-middelen voor koopkrachtverhoging eventueel besteden voor een tweede pensioenpijler (zie verder punt 5).

In de periode 2006-2014 droeg de Vlaamse overheid in totaal 31.827.000 euro bij aan de opbouw van een tweede pensioenpijler voor de private sector en 5.795.367 euro aan die voor de openbare sector.

Sinds 2011 stort de Vlaamse overheid haar bijdrage voor de tweede pensioenpijler van de private sector langs de fondsen voor bestaanszekerheid van de vijf betrokken paritaire comités aan het pensioenfonds van de Vlaamse non-profit/social-profitsector. Deze bijdrage wordt sectoraal verdeeld volgens het aantal VTE op 1 januari 2010. De verdeelsleutel blijft tijdens de uitvoering van het akkoord voor de private sector ongewijzigd, ongeacht eventuele wijzigingen in de tewerkstellingsverhoudingen tussen de betrokken sectoren. De Vlaamse Regering keurde op 23 november 2012 de beheersovereenkomst met de vijf fondsen voor bestaanszekerheid goed, bijna één jaar nadat de Inspectie van Financiën op 13 december 2011 gunstig adviseerde. De CAO tot wijziging van de statuten van deze fondsen en tot invoering van een sectoraal aanvullend pensioenstelsel was al in februari 2011 gesloten. De Vlaamse overheid heeft de bijdrage 2011 onmiddellijk na de goedkeuring van het VIA-4-akkoord voor de private sector betaald, zonder al te beschikken over een door alle partijen goedgekeurde beheersovereenkomst. De late goedkeuring van deze overeenkomst leidde tot een laattijdige betaling van de bijdrage 2012 eind december 2012 in plaats van uiterlijk op 1 juli 2012. Daardoor kon het pensioenfonds in 2012 het minimumrendement van 3,5% op de bijdrage van de Vlaamse overheid niet halen. Om dat verlies te compenseren is de bijdrage 2013 al begin februari 2013 betaald.

De fondsen voor bestaanszekerheid hebben op 15 mei 2012 een beheersovereenkomst met het pensioenfonds gesloten³⁴, dat als organisme voor de financiering van pensioenen onder de controlebevoegdheid van de FMSA valt. De vzw Spaarfonds is na de nieuwe regeling op 19 december 2012 vereffend en het netto-actief is overgedragen aan het pensioenfonds. Een afgevaardigde van de Vlaamse Gemeenschap controleert de naleving van de beheersovereenkomst met de fondsen voor bestaanszekerheid. Hij woonde in 2013 echter geen enkele vergadering van een van de fondsen bij. In tegenstelling tot de vzw Spaarfonds, moet deze fondsen geen jaarverslag en jaarrekening voorleggen aan de Vlaamse overheid. Het coördinerende departement WVG ontvangt evenmin informatie van de afgevaardigde van de Vlaamse Gemeenschap over zijn toezicht.

³² Vlaams Parlement, Stuk 17(2010-2011) – Nr. 2-G, p. 17-18. Volgens VIA-3 mocht het kapitaal vanaf 31 december 2010 in het sectoraal spaarfonds, nooit minder dan 0,6% van de totale loonmassa van de betrokken groep van het lopende jaar zal bedragen (exclusief premies, overloon, vakantiegeld en patronale lasten).

³³ Punt 3.1 van het VIA-4-akkoord voor de private sector.

³⁴ Dit Pensioenfonds is op 8 mei 2012 onder nr. 50601 toegelaten door de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA) overeenkomstig artikel 52 van de wet van 27 oktober 2006 betreffende het toezicht op de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening.

4.5 Kwalitatieve versterking van de werknemersvertegenwoordiging

De maatregel kwalitatieve versterking van de werknemersvertegenwoordiging voert een syndicale premie in voor de voorzieningen van het paritair comité 331 (Vlaamse welzijns- en gezondheidssector) en harmoniseert de stelsels van syndicale premies in de private VIA-sectoren³⁵. Daarvoor stelt de Vlaamse overheid sinds 2013 een jaarlijkse geïndexeerde subsidie van 1.580.000 euro ter beschikking. Voor de uitvoering van de maatregel hebben de representatieve vakbonden van de social-profit sector op 8 november 2013 de vzw Sociaal Fonds Non-Profit opgericht. Zij moet de betrokken middelen innen, besturen, aanwenden en toewijzen aan de representatieve werknemersorganisaties. De vzw moet volgens het subsidiebesluit van de Vlaamse Regering van 13 december 2013 tegen 30 juni 2014 over de aanwending van de toegekende subsidie 2013 rapporteren. Het besluit gaf echter geen concrete inhoudelijke en financiële verantwoordingsmodaliteiten aan. Het vermeldt evenmin de subsidiabele periode, noch de bestemming van het niet aangewende subsidiegedeelte. Het beknopte verantwoordingsdossier 2013 vermeldt alleen dat de subsidie voor 2013 zal worden aangewend voor de uitbetaling van syndicale premies in 2014. De beheersstructuur van de organisatie zal de uitvoeringsmodaliteiten nog bepalen en de administratieve verwerking op zich nemen. Op basis van dit eerste verantwoordingsdossier kan het Rekenhof nog geen uitspraak doen over de kwaliteit van de (toekomstige) subsidieverantwoording.

4.6 Functieclassificatie

De sociale partners zijn overeengekomen om met de financiële steun van de Vlaamse overheid een functieclassificatie voor de Vlaamse private en openbare VIA-sectoren op te stellen voor een verbeterd wervings- en selectiebeleid, vormingsbeleid, competentieontwikkeling, organisatieontwikkeling, loopbaan- en verloningsbeleid³⁶. Deze classificatie dient te worden uitgewerkt aan de hand van het model en de methode van het Instituut voor Functieclassificatie (IF-IC). Een paritair beheerde structuur zal deze opdracht uitvoeren. Het is de bedoeling deze functieclassificatie ter validering aan de Vlaamse Regering voor te leggen. Deze classificatie zal op termijn de basis vormen van een *loonhuis*³⁷.

De Vlaamse overheid stelt daarvoor vanaf 2012 jaarlijks een geïndexeerd bedrag van 500.000 euro integraal ter beschikking aan de vzw Vlaams Instituut voor Vorming en Opvoeding (VIVO). Voor de periode 2012-2015 betekent dat een totaalbedrag van 2 miljoen euro (exclusief indexatie)³⁸. De vzw heeft op 31 oktober 2012 een overeenkomst met het IF-IC gesloten. De maximale kostprijs van deze opdracht is vastgelegd op 1.098.160 euro (jaarlijks te indexeren) voor de periode 2012-2015 en omvat de loonkosten en werkingskosten voor het opstellen van de functieclassificatie. Daarenboven kan het IF-IC bijkomende kosten in rekening brengen, bv. voor de ontwikkeling van een website of voor drukwerk.

De jaarlijkse subsidiebesluiten van de Vlaamse Regering laten de subsidiabele periode eindigen op 31 december 2015, ook einddatum van de beide VIA-4-akkoorden³⁹. Uiterlijk op 30 april 2016 moet de vzw VIVO een inhoudelijk en financieel eindverslag indienen op grond waarvan het departement WVG een eindafrekening zal opmaken. Jaarlijks moet de vzw VIVO wel een tussentijds inhoudelijk en financieel verslag indienen. Dat impliceert dat de

³⁵ Punt 2.6 van het VIA-4-akkoord voor de private sector.

³⁶ Punt 2.2 van het VIA-akkoord voor de private sector.

³⁷ Onder loonhuis wordt verstaan: de ontwikkeling van een globale, aangepaste baremastructuur van objectieveerbare remuneratie met, onder meer, evenwichten tussen alle functies onderling en de bepaling van de structuur van correcte loonspanningen.

³⁸ Het akkoord voor de openbare sector bevat voor het opstellen van een functieclassificatie een jaarlijks budget van 91.650,00 euro ingeschreven. Dit bedrag zit echter reeds vervat in het jaarlijkse budget voor deze maatregel in het akkoord voor de private sector.

³⁹ Het IF-IC heeft eind 2013 zijn uitvoeringsplanning bijgestuurd. De nieuwe einddatum werd vastgesteld op 30 april 2017, waardoor de projectuitvoering nog gedeeltelijk zal vallen onder het eventuele nieuwe VIA-akkoord.

vzw het niet aangewende deel van de jaarlijkse projectsubsidie mag overdragen naar het volgende projectjaar⁴⁰. Uit de tussentijdse verantwoordingsdossiers 2012 en 2013 blijkt dat het IF-IC op 30 april 2014 in totaal 162.592,55 euro subsidiabele uitgaven in rekening heeft gebracht, waarvan 133.803,21 euro ten laste van de overeenkomst met de vzw VIVO en 28.789,34 euro bijkomende kosten. De vzw heeft voor 2012 en 2013 zelf geen subsidiabele uitgaven in rekening gebracht. Zij betaalt met de ontvangen subsidie halfjaarlijkse voor-schotten aan het IF-IC.

Ongeveer de helft van het totale subsidiebedrag voor de functieclassificatie zal naar de uitvoering van de overeenkomst met het IF-IC gaan. Bij gebrek aan een gedetailleerd projectbudget en -voorstel is het niet duidelijk waaraan de vzw VIVO de andere helft zal besteden. Het akkoord voor de private sector bevat wel de langetermijndoelstelling dat de sociale partners ter voorbereiding van de vormgeving van het *loonhuis* een loonstudie en een benchmarking kunnen laten uitvoeren, waarbij ook de problematiek van de harmonisering van de anciënniteitsregels in alle VIA-sectoren in kaart wordt gebracht. De projectplanning van het IF-IC voorziet als laatste fase in de opmaak van een *loonhuis* op basis van een barema-analyse en een loonstudie. Het instituut zal blijkbaar de kostprijs ervan als bijkomende kosten in rekening brengen, aangezien de overeenkomst met de vzw VIVO ze niet dekt.

4.7 Overige intersectorale maatregelen

Voor de combinatie van arbeid met gezin is in drie specifieke maatregelen voorzien:

- De harmonisatie van verlofdagen voor 35- tot 40-jarigen voor de doelgroep beschutte werkplaatsen en hun omkadering. Op voorstel van de beschutte werkplaatsen is het in VIA-4 voorziene budget voor vijf bijkomende conventionele verlofdagen niet rechtstreeks vertaald in een subsidiemechanisme, maar omgezet in een verhoging van de loonsubsidiering van de monitoren⁴¹. De reden daarvoor is dat deze maatregel in de praktijk moeilijk te financieren is.
- De harmonisatie en verbetering van de sectorale stelsels van tijdskrediet en loopbaanvermindering in de VIA-sectoren. In de vijf betrokken paritaire comités is deze maatregel omgezet in specifieke CAO's.
- De mogelijkheid tot drie weken aaneensluitende vakantie voor de werknemers in de VIA-sectoren. De werkgeversfederaties hebben hun sectorleden opgeroepen zoveel mogelijk gevolg te geven aan een dergelijke vraag van hun werknemers, zonder dat dit de continuïteit van de dienstverlening in het gedrang mag brengen. De werknemersvertegenwoordigers worden geacht de implementatie van deze maatregel op te volgen. In welke mate de werkgevers dit engagement nakomen, is niet te achterhalen, aangezien het akkoord niet voorziet in een specifiek monitoringinstrument.

Voor de arbeidsvoorwaarden zijn er drie specifieke maatregelen:

- Stabiliteit in arbeidsovereenkomsten door enerzijds, deeltijdse werknemers die hun arbeidsduur wensen te verhogen, voorrang te geven bij het beschikbaar komen van extra tewerkstellingsuren en, anderzijds, werknemers met een arbeidsovereenkomst van bepaalde duur voorrang te geven bij de aanwerving met een arbeidsovereenkomst van onbepaalde duur. De werkgeversfederaties hebben hun sectorleden gevraagd deze en-

⁴⁰ Artikel 6, §1, tweede lid van het Besluit van de Vlaamse Regering van 8 november 2013 betreffende de algemene regels inzake subsidiëring laat toe dat binnen eenzelfde verantwoordingsperiode een positief saldo tussen de toegewezen subsidie en de projectkosten in een bepaald jaar mag worden uitbetaald aan de begunstigde en door die begunstigde als nog te verantwoorden subsidie worden overgedragen naar het volgende jaar.

⁴¹ Wijziging van 25 januari 2013 van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 december 1996 houdende subsidieregeling van het loon en de sociale lasten van de werknemers in de beschutte werkplaatsen die erkend zijn door het Vlaams Subsidieagentschap voor Werk en Sociale Economie.

gagementen effectief toe te passen. Ook hier worden de werknemersvertegenwoordigers verondersteld op de uitvoering toe te zien. Of de werkgevers beide engagementen in de praktijk brengen, is onduidelijk. Het akkoord voorziet niet in een monitoringinstrument, hoewel meetbare indicatoren hier mogelijk zijn.

- De overheid en de sociale partners hebben zich geëngageerd de problematiek van de werkdruk te objectiveren en beheersbaar te maken. Zij zullen specifieke sectorale werkdrukproblemen in functie van kwaliteit en personeelsnormeringen en -inzet met een screening opsporen. De overheid is echter van mening dat ze dit niet alleen kan en dat de sociale partners het beste onderling een werkwijze voor werkdrukscreening afspreken of een instrument ervoor ontwikkelen. De maatregel beperkt zich (voorlopig) dan ook tot voorafgaandelijk overleg met de sociale partners bij nieuwe regelgeving, waarbij de effecten op werkdruk en personeelsnormeringen en -inzet worden besproken.
- Het arbeidsvolume in de VIA-sectoren moet worden versterkt om de gevolgen van de vergrijzing van de werknemerspopulatie en het uitbreidingsbeleid en de uitbreidingsvraag op te vangen. Het departement WSE heeft daarvoor medio 2013 een VIONA-oproep voor een onderzoeks-en ontwikkelingsopdracht gedaan⁴². Dat onderzoek dient meer inzicht te verschaffen in de relatie tussen arbeidstijdsregelingen, het gebruik ervan en de capaciteitsproblemen en -oplossingen in de VIA-sectoren. De resultaten zullen in overleg met de sociale partners gebruikt worden bij de opmaak van (eventuele) vervolgakkoorden. Dit onderzoek dient tegen 15 september 2014 afgerond te zijn.

Voor vorming, training en opleiding (VTO) hebben de Vlaamse overheid en de sociale partners twee maatregelen vooropgesteld die ook kaderen in een ruimer VTO-beleid van de Vlaamse overheid⁴³:

- De instroom en doorstroom in de VIA-sectoren waarborgen door kwalificerende opleidingen voor verschillende doelgroepen (werklozen, laaggeschoolde werknemers uit VIA-sectoren en werknemers uit andere beroepssectoren) en door de bevordering van deeltijds leren en deeltijds werken. De Vlaamse overheid zal zorgen voor voldoende opleidingscapaciteit en -aanbod, de sociale partners voor voldoende stageplaatsen en begeleiding. De Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) heeft begin 2014 aan de centrale evaluatiegroep gerapporteerd over haar acties en de in 2012 behaalde resultaten. De sociale partners hebben geen gelijkaardige rapportering overgelegd. Zij deelden de centrale evaluatiegroep alleen mee dat de vzw VIVO, het opleidings- en vormingsinstituut van de social profit, vanaf september 2013 in samenwerking met de VDAB een (kleinschalig) project voor kwalificerende trajecten voor laaggeschoolde werknemers uit de VIA-sectoren heeft opgestart. Deze vzw monitort jaarlijks de opleidingsplannen van de VDAB voor de social profitsector.

Met het VIA-uitbreidingsbudget voor Werk moet de VDAB jaarlijks ook een extra instroom van werkzoekenden realiseren door 850 opleidingsplaatsen voor verzorgende, zorgkundige en verpleegkundige te creëren, waarvan bijkomend honderd extra opleidingstrajecten tot verpleegkundige. Dat is een voortzetting van een opleidingsinitiatief uit het Werkgelegenheids- en Investeringsplan. In haar rapportering toont de VDAB aan dat zij deze doelstelling voor 2011 en 2012 heeft gehaald.

- Een actualisering van de vormings- en opleidingsmogelijkheden voor werknemersafgevaardigden door cao's te sluiten die in een krediet van 20 dagen op 4 jaar per effectief mandaat voorzien. De paritaire comités 319.01, 327.01 en 331 sloten daarvoor in 2013

⁴² VIONA = Vlaams Universitair Onderzoeksnetwork Arbeidsmarktreportering.

⁴³ Dat is onder meer geconcretiseerd in de sectorconvenant voor de social profit en actieplannen voor de bevordering van de werkgelegenheid in de zorgsector.

nieuwe cao's. Voor de paritaire comités 318.02 en 329.01 was dat niet nodig doordat de al bestaande cao's daarover gelijke of betere regelingen hadden.

In het kader van een verantwoorde inzet van gemeenschapsmiddelen voor zorg en welzijn heeft het akkoord twee concrete afspraken gemaakt:

- Om een verdere commercialisering van de zorgsector tegen te gaan, zal de Vlaamse overheid in de regelgeving van de gesubsidieerde zorginstellingen inschrijven dat winstuitkering aan aandeelhouders geen kerndoelstelling mag zijn.
- De overheid en de sociale partners zullen in het kader van de arbeidsmigratie in de zorg- en welzijnssectoren een voorwaardenkader opstellen.

De Vlaamse overheid stelde voor een winstuitkeringsbepaling op te nemen in het boekhoudbesluit van 13 januari 2006⁴⁴, maar de Raad van State adviseerde op 12 november 2013 dat te doen in de sectorale regelgeving. Hij wees er ook op dat de meeste sectorale regelgevingen voor de zorgsector al als voorwaarde stellen dat de voorziening een vzw of een openbaar bestuur moet zijn, waarvoor winstuitkering sowieso geen kerndoelstelling is. De Vlaamse Regering zal dat verder onderzoeken.

Een gemengde werkgroep heeft in het voorjaar van 2012 aan de hand van internationale gedragscodes het voorwaardenkader opgesteld. De centrale evaluatiegroep heeft het gevalideerd. De tekst met algemene principes en aanbevelingen is een vrijwillige gedragscode. De werkgeversfederatie Verso en het Vlaams Welzijnsverbond hebben zich ertoe verbonden ze toe te passen.

5 Intersectorale maatregelen voor de openbare sector

Het akkoord voor de openbare sector bevat alleen intersectorale maatregelen voor kwaliteitsverbetering van de tewerkstelling en koopkrachtverhoging. De onderstaande tabel geeft een overzicht van de budgetten ervoor in de periode 2012-2015:

<i>Maatregel</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>
Managementondersteuning	400.107	1.000.268	2.000.536	2.000.536
Werkdrukvermindering/kwaliteitsverbetering	0	1.000.268	2.000.536	2.000.536
Functieclassificatie	91.650	93.483	93.483	93.483
Koopkracht	0	12.900.654	12.900.654	12.900.654
Totaal	491.757	14.994.673	16.995.209	16.995.209

Eén jaar na de ondertekening moesten de partijen het akkoord op twee punten bijsturen met een addendum van 4 juni 2014:

- De lokale besturen waren door financiële problemen niet bereid een koopkrachtverhoging voor het voltallige personeelsbestand te financieren, zoals initieel voor hun VIA-personeelsleden gepland. Daarom hebben de sociale partners en de Vlaamse overheid afgesproken de middelen voor koopkrachtverhoging volgens andere criteria over de lokale besturen te verdelen.
- Zij kwamen ook overeen 270.000 euro van het koopkrachtbudget te heroriënteren naar een traject met onthaalouders in een aantal lokale besturen (zie punt 6.1). In te-

⁴⁴ Besluit van de Vlaamse Regering van 13 januari 2006 betreffende de boekhouding en het financieel verslag voor de voorzieningen in bepaalde sectoren van het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

genstelling tot het akkoord met de private sector, voorzag het akkoord voor de openbare sector niet in middelen voor onthaalouders.

Het departement WVG stelt deze middelen, uitgezonderd die voor functieclassificatie⁴⁵, met jaarlijkse subsidiebesluiten ter beschikking van twee organisaties: de VVSG en de vzw GSD-V⁴⁶. Financieel is de belangrijkste maatregel die voor koopkrachtverhoging. In 2014 en 2015 neemt deze maatregel 75,9% van het totale jaarbudget voor de openbare sector in beslag.

De VVSG voert de volgende maatregelen uit:

- Managementondersteuning door een structurele begeleiding en ondersteuning van de sectoren kinderopvang en thuiszorg georganiseerd door gemeenten en OCMW's.
- Kwaliteitsverbetering van de dienstverlening langs opleiding en vorming van specifieke werknemersgroepen, voornamelijk in de kinderopvang en woonzorgcentra.

De vzw GSD-V voert de volgende maatregelen uit:

- Koopkrachtverhoging door verhoging van de maaltijdcheques of inrichting van een tweede pensioenpijler of een combinatie van beide.
- Kwaliteitsverbetering van de dienstverlening langs opleidingsinitiatieven voor welbepaalde werknemersgroepen in de thuiszorg en de kinderopvang⁴⁷.

Verschuiving van voorzieningen van de openbare naar de private sector of omgekeerd vangen de huidige akkoorden niet op. Na overleg met het kabinet van de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin is beslist voor dergelijke voorzieningen de VIA-middelen op de oude wijze te blijven uitbetalen tot het einde van de huidige akkoorden. Bij de onderhandelingen van een nieuw akkoord zal een oplossing gezocht worden.

De bijlage bij het akkoord voor de openbare sector bevat gedetailleerde begrotingen met toelichtingen voor de maatregelen managementondersteuning en werkdrukvermindering, alsook een gedetailleerde kostprijsberekening voor de inzet van een VIA-medewerker bij de vzw GSD-V. Beide begrotingen vertonen voor 2013 een overschot dat in 2014 en 2015 zal worden afgebouwd. Voor de maatregel koopkrachtverhoging is geen begroting toegevoegd, waarschijnlijk omdat de sociale partners nog geen zicht hadden op de concrete invulling van de maatregel.

De VVSG en de vzw GSD-V ontvangen jaarlijks een subsidievoorschot voor de maatregelen kwaliteit en managementondersteuning⁴⁸. In 2013 bedroeg dat 90% van het voorziene jaarbudget, in 2014 teruggebracht tot 80%⁴⁹. De subsidiabele periode loopt tot 31 december 2015, einddatum van het akkoord voor de openbare sector. In 2014 heeft het departement de subsidiabele periode voor de uitvoering van de maatregel kwaliteit door de vzw GSD-V met een jaar verlengd, tot 31 december 2016. De vzw vroeg dat om de lokale besturen de kans te geven tijdig voldoende opleidingen te organiseren en verantwoording te bezorgen. Het departement zal de subsidiesaldi pas in 2016 uitbetalen, na goedkeuring van de eindverantwoording over de aanwending van de ontvangen voorschotten. Zoals voor de functieclassificatie, kunnen beide organisaties bijgevolg het niet-aangewende gedeelte van de

⁴⁵ De maatregel functieclassificatie is reeds behandeld onder punt 4.6.

⁴⁶ Gemeenschappelijke Sociale Dienst Lokale Besturen in Vlaanderen (GSD-V).

⁴⁷ Met dit budget subsidieert de Vlaamse overheid ook een VIA-medewerker bij de GSD-V die belast is met de concrete uitvoering, opvolging, controle en evaluatie van de intersectorale maatregelen voor de openbare sector.

⁴⁸ Het departement WVG heeft na goedkeuring van het akkoord voor de openbare sector door de Vlaamse Regering de subsidie 2012 voor managementondersteuning tezamen met de subsidie 2013 uitbetaald.

⁴⁹ In toepassing van de omzendbrief FB/2013/1 van 4 oktober 2013 betreffende het vastleggen en vereffenen van toelagen en werkingssubsidies.

jaarlijkse subsidie overdragen naar het volgende kalenderjaar. Ze moeten wel ieder jaar een tussentijds inhoudelijke en financieel verslag indienen.

De maatregel kwaliteit heeft betrekking op vijf vormings- en opleidingsinitiatieven, waarvan de VVSG er een aantal uitvoert en de vzw GSD-V de overige. Het departement WVG heeft in 2013 noch in zijn adviesvraag aan de Inspectie van Financiën, noch in de nota aan de Vlaamse Regering verduidelijkt op welke wijze het budget voor deze maatregel is verdeeld tussen beide organisaties. Bij de opmaak van de subsidiebesluiten 2014 is op verzoek van de vermelde VIA-medewerker een budgetverschuiving voor een van deze initiatieven van de VVSG naar de vzw GSD-V gedaan. Of dit ook implicaties voor de financiering van dat initiatief in 2013 heeft gehad blijft onduidelijk.

Het departement WVG betaalt de jaarbudgetten voor koopkrachtverhoging integraal aan de vzw GSD-V uit. Deze organisatie moet het volgende jaar rapporteren over de besteding ervan. Het subsidiebesluit geeft echter niet aan wat deze rapportering moet inhouden. Nochtans heeft een informele nota meer concrete afspraken met de vzw GSD-V vastgelegd. Het besluit vermeldt evenmin de subsidiabele periode, noch wat de organisatie moet doen met het eventueel niet-aangewende gedeelte van de subsidie.

Voor de managementondersteuning hebben de sociale partners ervoor geopteerd de middelen niet te verdelen over alle lokale besturen en overheden op basis van het aantal VTE, zoals de middelen managementondersteuning voor de private sector, omdat dit leidt tot een gebrek van effectiviteit. De VVSG organiseert rond een steunpunt kinderopvang en een netwerk thuiszorg activiteiten voor beide doelgroepen.

In het akkoord voor de openbare sector heeft de Vlaamse Regering bevestigd dat de VIA-3-basisbijdrage voor de uitbouw van een tweede pensioenpijler voor de openbare VIA-sectoren verder zal worden uitbetaald. Zij heeft deze basisbijdrage niet verhoogd, zoals zij dat voor de private sector deed. Sinds 2013 ontvangt de vzw GSD-V deze bijdrage. De vzw moet de middelen doorstorten aan de lokale besturen of de overheden die een tweede pensioenpijler voor hun contractuele werknemers uit de VIA-sectoren hebben ingevoerd. De middelen voor de lokale besturen of overheden zonder een dergelijke pensioenpijler moet de vzw op een wachtrekening plaatsen. Bij de onderhandelingen voor een vervolgakkoord zullen deze belegde gelden een bestemming krijgen.

Tot 2012 plaatste de Vlaamse overheid haar jaarlijkse bijdrage voor de tweede pensioenpijler voor de openbare sector op een termijnrekening van de VVSG (zie punt 4.4). Op 6 februari 2014 bedroeg de beleggingswaarde ervan 5.036.328,31 euro, inclusief intresten. Na de laatste eindvervaldag op 14 juli 2014 diende de VVSG deze termijnrekening af te sluiten en het saldo over te dragen aan de vzw GSD-V. De vzw GSD-V moet deze middelen verdelen tussen en overmaken aan de lokale besturen of overheden met een tweede pensioenpijler op basis van de tewerkstellingsgegevens in het VIA-4-akkoord voor de private sector. Uit de eerste tussentijdse rapportering van de vzw GSD-V blijkt echter dat de vzw al sinds februari 2014 de vanaf 2006 opgebouwde VIA-3-middelen voor de tweede pensioenpijler uitbetaalt zonder te beschikken over de belegde gelden van de VVSG. Zij gebruikte daarvoor, met instemming van het kabinet van de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, de al ontvangen VIA-4-subsidies. Tot 30 april 2014 betaalde de vzw GSD-V aldus in totaal 3.995.275,03 euro aan lokale besturen en overheden. Het tegoed van de afgesloten termijnrekening van de VVSG zal deze geprefinancierde bedragen aanzuiveren.

De vzw GSD-V moet jaarlijks aan het departement rapporteren over de besteding van de bijdrage van de Vlaamse overheid voor de tweede pensioenpijler. Het subsidiebesluit gaf echter niet aan wat deze rapportering dient te omvatten. Zoals voor de koopkrachtverhoging, zijn met de vzw GSD-V daarover informeel wel concrete afspreken gemaakt.

Eind april 2014 hebben de VVSG en de vzw GSD-V gerapporteerd over de besteding van de subsidies 2013 volgens eenzelfde rapporteringssjabloon. De vzw GSD-V heeft in 2013 nog geen betalingen uitgevoerd voor de maatregelen kwaliteit en koopkrachtverhoging. Met de subsidie voor de VIA-medewerker deed de vzw 13.123,32 euro uitgaven. De VVSG heeft in 2013 met de subsidies voor kwaliteit en managementondersteuning in totaal 373.723,10 euro uitgaven gedaan. Deze lage benuttingsgraad is veroorzaakt door de late ondertekening van het akkoord voor de openbare sector (pas medio 2013). 2013 was een opstartjaar met aanwervingsprocedures voor gesubsidieerde medewerkers en voorbereidende werkzaamheden.

6 Sectorale maatregelen

6.1 Sectorale maatregelen kwaliteit

Het akkoord voor de private sector bevat voor de sectorale kwaliteitsmaatregelen de budgetten in onderstaande tabel. Ze zijn zowel voor de private als voor de openbare sector bestemd. Het akkoord voor de private sector heeft dat enigszins onzorgvuldig geformuleerd, wat ook bij de Inspectie van Financiën leidde tot onduidelijkheid. De inleiding van het akkoord stelt immers dat de sectorale maatregelen kwaliteit en uitbreiding alleen bestemd zouden zijn voor de private sector⁵⁰. De VIA-coördinatie heeft onderstreept dat een opsplitsing van de sectorale middelen tussen beide sectoren onmogelijk is, aangezien de middelen gaan naar de voorzieningen die aan de erkenningscriteria voldoen, onafhankelijk van hun juridisch statuut. Een aantal sectorale kwaliteitsmaatregelen, zoals werkdrukvermindering, creëren ook bijkomende tewerkstelling.

Sector	2011	2012	2013	2014	2015
Gezinszorg	0	3.500.000	7.628.000	9.828.000	10.760.978
Gehandicaptenzorg	2.080.000	6.470.000	10.860.000	16.500.000	16.500.000
Jongerenwelzijn	0	0	1.129.473	2.258.945	2.258.945
Kinderopvang	0	1.551.071	2.152.141	3.000.000	3.000.000
Sociale economie	0	2.238.468	2.598.469	3.100.000	3.100.000
Sectorale maatr. kwaliteit	2.080.000	13.759.539	24.368.082	34.686.945	35.619.922

De onderstaande alinea's geven per sector van het beleidsdomein WVG de sectorspecifieke kwaliteitsmaatregelen aan en hun concretisering door de administratie.

Gezinszorg

Voor de sector van de gezinszorg zijn er vier sectorale kwaliteitsmaatregelen:

- verhoging van de onregelmatige prestaties van 3% naar 3,5%;
- verdere overbrugging van het verschil tussen de barema Bia en Bib voor het begeleidend personeel;
- werkdrukvermindering van het begeleidend personeel;
- verhoging van de kilometervergoeding met 10 cent per km.

Voor de laatste drie maatregelen bevatte VIA-3 al middelen. Het akkoord voor de private sector bevat voor deze sectorale kwaliteitsmaatregelen de volgende budgetten:

⁵⁰ De inleiding van het akkoord voor de openbare sector stelt daarentegen duidelijk dat de maatregelen kwaliteit en uitbreiding zowel voor de private als de openbare sector gelden en langs de sectorale subsidiëring ook voor beide sectoren zullen worden gefinancierd met de beschikbare middelen.

Maatregel	2011	2012	2013	2014	2015
Onregelmatige prestaties	0	0	538.624	936.724	1.314.702
Loonanomalie omkadering	0	0	345.950	691.900	691.900
Werkdrukvermindering omkadering	0	1.835.000	2.858.426	3.204.376	3.204.376
Verplaatsingsvergoeding	0	1.665.000	3.885.000	4.995.000	5.550.000
Totaal	0	3.500.000	7.628.000	9.828.000	10.760.978

Deze middelen zijn alleen bestemd voor de diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg en de diensten logistieke hulp. De concrete inwerkingstelling ervan is met wijzigingsbesluiten toegevoegd aan de bijlagen I en II van het uitvoeringsbesluit van 24 juli 2009⁵¹:

- een geleidelijke verhoging van het percentage onregelmatige prestaties tot 3,5% in 2015 en de tijdelijke herinvoering van de sectorpool⁵² (artikel 11 van bijlage I);
- de eliminatie van baremaverschillen bij het begeleidend personeel door een geleidelijke verhoging van de subsidie-enveloppe per VTE van dit personeelstype en van de toeslagen voor het begeleidend personeel met het statuut van gesubsidieerde contractueel of doelgroepwerknemer (de artikelen 25-27 van bijlage I en 6-8 van bijlage II);
- een geleidelijke verhoging van de kilometervergoeding tot 10 cent per km in 2015 (de artikelen 15 en 32 van bijlage I en artikel 11 van bijlage II);
- de inlassing van de voorziene budgetten voor de werkdrukvermindering van het begeleidend personeel (artikel 16 van bijlage I)⁵³ voor de aanwerving van bijkomend personeel in 2012 en 2013⁵⁴.

Het VAZG betaalt de middelen voor werkdrukvermindering en vervoer uit VIA-3 en VIA-4 als toeslagen op de reguliere subsidies uit. Volgens de regelgeving moet dat samen met de uitbetaling van het subsidievoorschot voor het derde kwartaal gebeuren. De toeslagen 2012 zijn echter pas in maart 2013 uitbetaald. Het agentschap heeft de kwaliteitsmaatregelen pas op 21 december 2012 omgezet in regelgeving. Het heeft de toeslagen 2013 wel tijdig uitbetaald. Vanaf 2014 zullen de middelen voor werkdrukvermindering voor het begeleidend personeel niet meer afzonderlijk, maar met het subsidiesaldo van het werkingsjaar 2014 worden uitbetaald. De uitbetalingsprocedure van de andere middelen verandert niet.

De verdeling van de middelen voor werkdrukvermindering van het begeleidend personeel (VIA-4) berust op het aantal VTE begeleidend personeel (toestand van het voorbije jaar) in

⁵¹ Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen van gebruikers en mantelzorgers.

⁵² De sectorpool is het bedrag niet-aangewende middelen voor de verhogingen van de onregelmatige prestaties van de individuele diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg die onder de reglementaire norm presteren.

⁵³ Bijlage I bevat nog andere budgetten voor werkdrukvermindering, nl. 3.832.201,50 euro voor de private en 401.965,46 euro voor de openbare diensten gezinszorg en 1.878.978,09 euro voor de private diensten aanvullende thuiszorg. Deze budgetten zijn bestemd voor de maatregel werkdrukvermindering uit het VIA-3-akkoord.

⁵⁴ Om de extra werklast op te vangen ten gevolge van de dienstverlening aan nieuwe doelgroepen en de invoering van de nieuwe gebruikersbijdrage. Vanaf 2014 zal het budget de aangepaste omkaderingsnorm voor het begeleidend personeel ondersteunen. Op 24 april 2014 heeft de Vlaamse Regering een ontwerp van wijzigingsbesluit goedgekeurd waarmee zij onder meer de omkaderingsnorm voor het begeleidend personeel verlaagt van 130 naar 120 (wijziging van artikel 10, eerste lid, 2° van bijlage I). Bij de afronding van het Rekenhofonderzoek was dit wijzigingsbesluit nog niet gepubliceerd. Het VAZG heeft in 2013 een onderzoek naar de aanpassing van deze omkaderingsnorm doen uitvoeren. Het eindrapport legde de nieuwe aangewezen norm tussen de 100 en de 114 geholpen gebruikers per VTE begeleidend personeel. Omdat de verlaging van de omkaderingsnorm van 130 naar 110 tot 114 waarschijnlijk budgettair onhaalbaar was, heeft het agentschap na overleg met de sociale partners een verlaging tot 120 geholpen gebruikers voorgesteld. Deze omkaderingsnorm was al in het VIA-4-akkoord voor de private sector uitgangspunt voor de berekening van het budget.

Vesta⁵⁵. Die van de vervoersmaatregel steunt op de afgelegde kilometers van het voorgaande jaar die de diensten jaarlijks met een webformulier bij het agentschap indienen. Het agentschap verdeelt de VIA-3-middelen voor de werkdrukvermindering aan de hand van de gegevens die de Vlaamse Vereniging van Diensten voor Gezinszorg (VVDG) voor de private sector en de VVSG voor de openbare sector jaarlijks aanleveren. Beide organisaties vragen in een jaarlijkse enquête de gegevens over werkdrukvermindering bij de diensten op (onder meer leeftijd en prestaties van de werknemers). Ze verwerken die gegevens en stellen een budgetverdeling aan het agentschap voor.

Bijlage I van het uitvoeringsbesluit van 24 juli 2009 biedt de functioneel bevoegde minister de mogelijkheid de wijze te bepalen waarop de erkende openbare en private diensten moeten bewijzen dat ze de ontvangen toeslag(en) voor werkdrukvermindering effectief gebruiken voor de financiering van vervangend personeel in de dienst voor wie ze geen andere middelen verkregen. Een dergelijk besluit is er nog niet. De diensten verantwoord momenteel het gebruik van de toeslagen voor werkdrukvermindering niet.

Het VAZG heeft de middelen 2013 en 2013 voor de eliminatie van de loonanomalie bij het begeleidend personeel in het subsidiesaldo van het voorbije werkingsjaar verrekend. Vanaf het werkingsjaar 2015 worden deze middelen met de subsidievoorschotten verrekend⁵⁶. Ook het budget voor onregelmatige prestaties verdeelt het agentschap pas bij de berekening van het definitieve subsidiesaldo in Vesta.

Gehandicaptenzorg

Voor de gehandicaptenzorgsector is in drie sectorale kwaliteitsmaatregelen voorzien:

<i>Maatregel</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>
Werkdrukvermindering - protocol van 21/2/11	2.080.000	5.720.000	9.360.000	13.000.000	13.000.000
Verbetering werknemersstatuut PAB/PGB ⁵⁷ en verhoging forfait personeelskosten	0	750.000	1.500.000	3.500.000	3.500.000
Totaal	2.080.000	6.470.000	10.860.000	16.500.000	16.500.000

In 2011 sloot de sector een protocolakkoord met de minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin om de werkdruk in de sector te verlichten door de personeelsomkadering uit te breiden met 500 VTE. In het verleden was het kader namelijk bevroren, ook al werd de personeelsnorm niet gehaald. De middelen voor de verhoging van het kader komen uit de uitbreidingsmiddelen (budget: zie hierboven) én de kwaliteitsmiddelen (zie verder).

In overleg met de sector werden de toekenningscriteria vastgelegd. In 2011 werden 84 VTE verdeeld over de instellingen (exclusief pleegzorg), waarbij de verhouding van het toegestane kader ten opzichte van de personeelsnorm onder de 82% lag, rekening houdend met de bezettingsgraad. De overige 412,5 VTE werden gelijk verdeeld over 2012, 2013 en 2014. Deze tweede fase van de omkaderingsuitbreiding vond alleen plaats bij bezigheidstehuizen

⁵⁵ Vesta is een systeem van elektronische gegevensuitwisseling tussen de diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg en de diensten voor logistieke hulp en het VAZG. Het agentschap heeft dit systeem ontwikkeld voor een efficiënte en snelle uitbetaling van de subsidies en het verzamelen van beleidsinformatie.

⁵⁶ Het agentschap berekent de voorschotten op de omkaderingsubsidies op grond van de subsidies die twee jaar geleden toegekend zijn voor begeleidend en leidinggevend personeel en administratie- en coördinatiekosten.

⁵⁷ Persoonlijk assistentiebudget en persoonsgebonden budget.

voor volwassenen en de internaten, semi-internaten en observatiecentra voor minderjarigen (150 VTE bij minderjarigen; 262,5 VTE bij de meerderjarigen)⁵⁸.

Het kader breidt niet alleen uit door de toepassing van de VIA-4 akkoorden, maar ook in het kader van gewone uitbreidingen. Het Rekenhof stelde vast dat de betrokken uitbreidingsdossiers wel degelijk rekening hebben gehouden met de VIA-4-toekenning.

Voor 2012 ging in totaal 750.000 euro naar de personeelskostenforfaitverhoging tot 3,275% of 3,975%, afhankelijk van de zorgvorm⁵⁹. Voor 2013 daalde het forfait weer naar het niveau van 2011 (3,2% en 3,9%). Voor 2014 zal het budget van 1.250.000 euro het forfait optrekken tot 3,35% en 4,05%. De personeelsforfaits zijn geprogrammeerd in de dagprijsberekening 2012 en worden bijgevolg correct toegepast. Als overbruggingszorg wordt toegekend in bezigheidstehuizen waar ook *nursing* plaatsvindt, kan het percentage van het personeelsforfait foutief zijn en wordt manueel ingegrepen. De dagprijsberekening 2013 wordt momenteel geprogrammeerd. De werkelijke kosten van de maatregel en het totaal aantal tewerkgestelde VTE kan maar berekend worden als alle dagprijzen definitief zijn.

De volgende maatregelen moeten het werknemersstatuut van de PAB-assistenten verbeteren:

- het sectoraal minimumloon vastgesteld in het paritair comité 319.01 (10,4258 euro per uur);
- een *stopvergoeding* bij overlijden van de budgethouder;
- een vergoeding voor dienstverplaatsingen en verplaatsingen woon-werkverkeer overeenkomstig het paritair comité 319.01 voor personen met arbeidsovereenkomst(en).

De invoering van een stopvergoeding bij overlijden van de budgethouder is geregeld in het besluit van de Vlaamse Regering van 17 februari 2012, bij brief meegedeeld aan de belanghebbenden en opgenomen in de richtlijnen aan de budgethouders. Dit kon gefinancierd worden binnen de reguliere middelen. Het VIA-4-akkoord stelde voor het PAB 2.250.000 euro extra ter beschikking. Deze middelen werden toegekend vanaf 1 oktober 2013⁶⁰. Zodoende kon het budget van 2013, (1,5 miljoen euro) niet volledig aangewend worden. De

⁵⁸ Bij de meerderjarigen werd 0,0167 VTE extra toegekend per gemiddelde bezette plaats bij een vakantie- en weekendbezetting van meer dan 70%. Bovendien wordt het kader aangevuld tot 82,93% van de gecorrigeerd PR/PN (optrekking in kader van bezetting wordt zo een overbodige stap). De verhouding PR/PN is de kloof tussen de reële personeelsbezetting en de personeelsnorm. De correctie berust op het aantal werkelijk *nursing* tickets. Bij de minderjarigen is de berekeningswijze afhankelijk van het type instelling. Bij de internaten en de observatiecentra wordt het kader verhoogd met 0,25 VTE per leeftijdsgroep als de vakantie- en weekendbezetting zich bevindt tussen 40 en 50%, en verhoogd met 0,5 VTE per leeftijdsgroep als deze bezetting hoger is dan 50%. Bovendien wordt het kader aangevuld tot het plafond van de gecorrigeerd PR/PN bij een bezetting van meer dan 80% en tot 97,5% van het plafond bij een bezetting tussen 70 en 80%. De correctie gebeurt op basis van het aantal werkelijke gedrags- en emotionele stoornissen (GES) tickets. Sowiezo wordt het kader aangevuld tot respectievelijk 88,94% en 88,7% van de gecorrigeerde PR/PN bij internaten en observatiecentra met een aftopping tot het maximum kader. Voor de semi-internaten wordt het kader opgetrokken op basis van 0,24 VTE per bijkomend GES tickets meer dan de erkenning, beperkt tot het maximum kader. Er wordt geen aanpassing gedaan in het kader van de bezetting gezien deze hiervoor te laag ligt.

⁵⁹ Deze toelage is geregeld in het besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van artikel 23 van het koninklijk besluit van 30 maart 1973 tot bepaling van de te volgen gemeenschappelijke regels voor de vaststelling van de toelagen per dag toegekend voor onderhoud, opvoeding en behandeling van minderjarigen en van gehandicapten geplaatst ten laste van de openbare besturen en artikel 11 van het ministerieel besluit van 18 juni 1975 tot bepaling van de te volgen regels voor de vaststelling van het bedrag van de tegemoetkoming uit het fonds voor medische, sociale en pedagogische zorg voor gehandicapten in de kosten voor onderhoud, opvoeding en behandeling van gehandicapten die geplaatst zijn in inrichtingen die onder het stelsel van het semi-internaat werken.

⁶⁰ In uitvoering van het Besluit van de Vlaamse Regering van 8 november 2013 tot wijziging van het Besluit van de Vlaamse Regering van 15 december 2000 houdende vaststelling van de voorwaarden van toekenning van een persoonlijke-assistentiebudget aan personen met een handicap wat betreft het programmatiecijfer, rechtzetting materiële vergissing en overstemming met VIA-4-akkoord. Dit is bij brief meegedeeld aan de belanghebbenden en zal worden opgenomen in de richtlijnen aan de budgethouders.

beschikbare middelen worden maximaal ingezet voor de loonkosten van de assistent met wie de budgethouder een arbeidsovereenkomst afsloot. De budgethouders zijn dus zelf werkgever. Zij laten zich voor hun loonadministratie meestal bijstaan door een sociaal secretariaat. Voor de aanvaarde loonkosten krijgt de budgethouder 7% ervan bijgestort bij het werkkapitaal. Die 7% wordt berekend op de totale loonkosten op jaarbasis voor de budgethouders die zelf werkgever zijn (28,4 miljoen euro, te delen door het beschikbare budget). Het budget 2013 was overdraagbaar naar 2014 wegens de laattijdige uitvoering. Om het budget blijvend overdraagbaar te maken, zoals de sector vraagt, is een besluitwijziging nodig. De uitbetaling van de VIA-4 middelen zal in de toekomst waarschijnlijk tweemaal per jaar plaatsvinden: in september voor de eerste jaarhelft en in maart voor de tweede jaarhelft.

De dossierbeheerders van het VAPH registreerden al in het verleden alle contracten, dus ook de arbeidsovereenkomsten. Voortaan moeten ze bij elke overeenkomst ook registreren of de bepalingen over minimumloon en verplaatsingsvergoedingen toegepast worden. De dossierbeheerapplicatie berekent met deze invulling automatisch het bedrag van de VIA-4-middelen waarop de budgethouder recht heeft. Zij berekent de middelen op alle kosten van de kostensoort *arbeidsovereenkomst*⁶¹. In de overgangperiode moet de dossierbeheerder manueel opvolgen of de contracten aangepast zijn. Als dat niet het geval is, mag het werkkapitaal niet meer bijgestort worden. Ook daarvoor zorgt de dossierbeheerapplicatie automatisch.

De inzet van de VIA-4-middelen (om daarmee extra assistentie in te kunnen schakelen) moet bewezen worden zoals bij alle andere loonkosten. Er is voorlopig nog geen volledig zicht op de totale kosten van de maatregel, aangezien nog niet alle kosten 2013 afgerekend zijn. Het systeem laat wel toe de totale kosten op te volgen.

Jongerenwelzijn

Voor de sector van Jongerenwelzijn voorziet het akkoord als sectorale kwaliteitsmaatregel in een werkdrukverlaging door jobcreatie of bijkomend personeel in begeleidingstehuizen. De doelstelling bestaat erin om de huidige capaciteitsnorm (1 VTE per 2,5 plaatsen en aanvullend 1 VTE per 10 plaatsen) om te zetten in 0,5 VTE per plaats. Daarom zal het personeel in begeleidingstehuizen worden toegekend per plaats in de plaats van spilcapaciteiten. Dat zal volgens het VIA-4-akkoord aanleiding geven tot 46 extra begeleiders. Het VIA-4 heeft voor deze sectorspecifieke maatregelen de volgende budgetten voorzien, berekend op grond van de gemiddelde anciënniteit:

<i>maatregel</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>
Werkdrukvermindering omkadering	0	0	1.129.473	2.258.945	2.258.945

De bijkomende sectorale middelen kwaliteit bedragen op kruissnelheid 2.258.945 euro en worden toegevoegd aan de werkingsdotatie.

De concrete uitvoering van deze sectorale kwaliteitsmaatregelen heeft betrekking op werkdrukvermindering en komt neer op 46 bijkomende VTE's in de begeleidingstehuizen. De doorgestorte sectorale middelen dienden het negatieve effect van het nieuwe enveloppesysteem⁶² op het aantal VTE's te neutraliseren door de uitvlakking van het oude toekennings-

⁶¹ Daarvoor moeten de personeelskosten voortaan opgesplitst worden naar kostensoort.

⁶² Kaderend in de opstart van het Experimenteel Modulair Kader (EMK) op 1 januari 2013. Dat zorgde voor grote veranderingen in het hulpverleningslandschap (zie Besluit van de Vlaamse Regering van 1 november 2013). De circulaire van 18 juli 2012 heeft de sector opgeroepen in te stappen in het EMK. Hij heeft aan die instap een *verlie-*

systeem volgens spilcapaciteit⁶³. Uit een simulatie van het personeelskader 2012 bleek dat de compensatie in totaal 55 bijkomende VTE's bedroeg, met onder meer 46 bijkomende VTE's voor de residentiële voorzieningen.

Kinderopvang

VIA-4 voorzag voor de sector van de kinderopvang in vier sectorale kwaliteitsmaatregelen⁶⁴:

Maatregel	2011	2012	2013	2014
valorisatie coördinatoren IBO's	0	122.400	244.800	244.800
valorisatie coördinatoren DVO's	0	28.671	57.341	57.341
volwaardig werknemersstatuut onthaalouders	0	1.000.000	1.000.000	1.000.000
werkdrukvermindering in de 3 werkvormen kinderopvang	0	400.000	850.000	1.697.859
Totaal	0	1.551.071	2.152.141	3.000.000

De publieke en private initiatieven voor buitenschoolse opvang (IBO's) ontvingen een bijkomende subsidie per coördinator van 425 EUR in 2012 en 850 EUR in 2013. Per instelling wordt 0,5 VTE coördinator gesubsidieerd. De coördinatorkosten zijn vertaald in kosten per plaats. De eerste 21 plaatsen ontvingen een hoger subsidiebedrag dan de plaatsen 22-231. Vanaf de 232e plaats is de subsidie nog lager. Ook de kosten voor de coördinator zijn afhankelijk van de schijf waarin de plaats voorkomt.

Ook de publieke en private diensten voor opvanggezinnen (DVO's) ontvingen een bijkomende subsidie per coördinator van 425 EUR in 2012 en 850 EUR in 2013. De subsidie per plaats resulteerde uit de vermenigvuldiging van het aantal tewerkgestelden coördinatoren in de private sector met het bedrag per coördinator en vervolgens deling door het aantal plaatsen. Deze subsidie kwam zowel in de private sector als in de openbare sector bij het vast subsidiegedeelte. Door een fout aantal VTE's in het VIA-4 akkoord, zijn onvoldoende middelen aan Kind en Gezin toegekend en moet deze instelling zelf financieren.

Om tot een volwaardig werknemersstatuut te komen voor onthaalouders werd in 2014 een akkoord bereikt over een tweejarig proefproject met onthaalouders uit de private sector. In juli 2014 vond een oproep plaats om 112 onthaalouders te selecteren. Het proefproject loopt van 1 januari 2015 tot 31 december 2016. Het project impliceert extra leidinggevenden, administratieve ondersteuning en werkingskosten. Een ministerieel besluit heeft het budget voor de private sector van 1 miljoen EUR in 2012 en 2013 voorlopig in het sociaal fonds 331 tot financiering van de tweede pensioenpijler gestort. Deze middelen kunnen, samen met sociale-maribelmiddelen naar het proefproject gaan, zodat jaarlijks 1,56 miljoen euro beschikbaar wordt. De publieke sector zal 270.000 euro uittrekken uit het VIA-4 budget (middelen koopkracht) om de extra kosten tijdens het pilootproject te dragen van een 20-

zerscompensatie verbonden. De administratieve nota van 19 december 2012 aan de administrateur-generaal van het Fonds Jongerenwelzijn heeft de bepalingen van de circulaire verder uitgewerkt.

⁶³ Het personeelskader van de instellingen berust in het nieuwe systeem op %VTE per capaciteitsseenheid, tegenover aantal VTE's per spilcapaciteit (het aantal plaatsen vanaf wanneer er 0,25 vte extra in dienst moet worden genomen) in het vorige systeem. Bij toepassing van het nieuwe enveloppesysteem kan het aantal VTE's in de instellingen fluctueren, zeker als de instelling in het oude systeem op de spilcapaciteitengrens balanceerde. VIA-4 vlakkt deze verliezen uit door de verliezende instellingen bijkomende capaciteitspunten (en dus meer VTE's) te geven.

⁶⁴ Deze subsidies worden geregeld in het BVR tot wijziging van de subsidiebedragen in diverse besluiten van de Vlaamse Regering voor kinderopvang ter uitvoering van het vierde Vlaams Intersectoraal akkoord en het ministerieel besluit tot wijziging van de subsidiebedragen in diverse ministeriële besluiten ter uitvoering van het vierde Vlaams Intersectoraal Akkoord van 14 december 2012, 13 december 2013 en 25 april 2014.

tal werknemers.

De werkdrukvermindering in de erkende en gesubsidieerde kinderdagverblijven, de diensten opvanggezinnen en de initiatieven buitenschoolse opvang is een maatregel die al onder VIA-3 in een regelgevend kader werd ingeschreven. De private sector kent 12 extra dagen vakantie toe vanaf 45 jaar, 24 dagen vanaf 50 jaar en 36 dagen vanaf 55 jaar. VIA-4 heeft het budget verder opgetrokken. In 2011 was 3,2 miljoen euro beschikbaar. Daar kwam in 2012, 2013 en 2014 respectievelijk 0,4 miljoen euro, 0,45 miljoen euro en 0,85 miljoen euro bij. Kind en Gezin verdeelt de middelen op grond van een lijst met alle tewerkgestelde personeelsleden⁶⁵.

K&G gaat niet na of de maatregel werkdrukvermindering effectief tot jobcreatie leidde omdat zij dit niet specifiek be vraagt. Dergelijke bevraging zou een te zwaar administratief proces zijn.

6.2. Sectorale maatregelen uitbreiding

Het VIA-3-akkoord voorzag voor de uitbreidingsmaatregel op kruissnelheid (2011) 84,22 miljoen euro, waarvan 62,7 miljoen euro voor de sectoren welzijn en sociale economie en 21,52 miljoen euro voor de socio-culturele sectoren. VIA-4 voor de private sector verlaagde het totaalbudget voor de uitbreidingsmaatregel op kruissnelheid (2014) tot 82,5 miljoen euro, volledig bestemd voor de sectoren welzijn en sociale economie. Voor de socio-culturele sectoren is er geen uitbreidingsbudget meer.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de budgetten in het akkoord voor de private sector voor de uitvoering van de sectorale uitbreidingsmaatregelen. Deze maatregelen zijn eveneens van toepassing op de private én de openbare sector. De middelen zouden tegen eind 2014 de tewerkstelling met 2.190,4 bijkomende VTE moeten uitbreiden, wat volgens het akkoord overeenkomt met 3.067 nieuwe arbeidsplaatsen⁶⁶. De uitbreidingsmiddelen zijn begroot op grond van het aantal verwachte nieuwe VTE en de loonparameter van het betrokken paritair comité. Aan de VIA-uitbreidingsmiddelen zijn echter geen voorwaarden gekoppeld. Het is niet duidelijk of deze middelen cumulatief zijn aan andere belofde uitbreidingen in het kader van meerjarenplanningen of beleidsbrieven. In de praktijk is de VIA-uitbreiding onderdeel van de belofde meerjarenplanninguitbreiding.

Maatregel	2011	2012	2013	2014	VTE (2014)
Gezinszorg	7.800.000	11.800.000	15.800.000	18.867.022	446,3
Gehandicaptenzorg	9.500.000	18.500.000	28.500.000	38.500.000	761,2
Jongerenwelzijn	1.000.000	2.000.000	3.000.000	3.491.055	69,0
Algemeen welzijnswerk	500.000	1.000.000	1.500.000	2.000.000	39,5
Kinderopvang	3.000.000	5.000.000	7.000.000	9.000.000	200,2
Sociale economie	1.700.000	3.700.000	5.700.000	7.700.000	616,0
Werk	1.315.000	1.400.000	1.400.000	1.400.000	28,7
Inburgering	1.050.000	1.200.000	1.350.000	1.500.000	29,5
Sectorale maatregelen uitbreiding	25.865.000	44.600.000	64.250.000	82.458.077	2.190,4

⁶⁵ Het telt de gesubsidieerde werknemers ouder dan 45, 50 en 55 op en vermenigvuldigd de aantallen werknemers van 50 en 55 met respectievelijk factor 2 en 3. Het totale budget wordt verdeeld over het resultaat. Zo bekommt Kind en Gezin een bedrag per VTE vanaf 45 jaar.

⁶⁶ Ook de kwaliteitsmaatregel werkdrukvermindering moet tegen 2014 351,2 bijkomende VTE of 492 nieuwe arbeidsplaatsen creëren, voornamelijk in de sectoren gehandicaptenzorg, jongerenwelzijn en kinderopvang.

De onderstaande alinea's geven per beleidsveld van het beleidsdomein WVG aan op welke wijze de betrokken administratie de sectorale uitbreidingsmaatregelen heeft ingevuld.

Gezinszorg

De onderstaande tabel overziet de reguliere middelen voor uitbreidingsbeleid in de sector gezinszorg en het aandeel van de VIA-middelen daarin.

Jaar	Totaal uitbreidingsbudget gezinszorg	VIA-4 middelen uitbreiding gezinszorg
2011	8.239.492	7.800.000
2012	9.751.811	4.000.000
2013	10.700.949	4.000.000
2014	9.184.000	3.067.022
Totaal	37.876.252	18.867.022

In de periode 2011-2014 bestaat 49,8% van het uitbreidingsbudget gezinszorg uit VIA-middelen. Dat budget ging vooral naar de verhoging van het urencontingent gezinszorg. Het financierde ook de meerkosten van de intersectorale en sectorale maatregelen gezinszorg uit VIA-4 ingevolge uitbreidingen in voorgaande jaren. De diverse nota's aan de Vlaamse Regering over de uitbreiding van het urencontingent gezinszorg hebben nooit expliciet een koppeling gemaakt naar VIA-4. In 2011-2012 steeg het aantal verzorgend personeel gezinszorg met 658,57 VTE of 846 personeelsleden. Daarmee werd de uitbreidingsnorm van VIA-4 al eind 2012 gehaald. Het VAZG volgt de evolutie van de tewerkstelling bij de diensten gezinszorg, aanvullende thuiszorg en logistieke hulp op met de tewerkstellingsrapporten uit Vesta.

Gehandicaptenzorg

De onderstaande tabel overziet de reguliere middelen voor uitbreidingsbeleid in de sector van de gehandicaptenzorg en het aandeel van de VIA-middelen daarin.

Jaar	Totaal uitbreidingsbudget gehandicaptenzorg (incl. VIA-4 kwaliteit)	VIA-4 middelen uitbreiding gehandicaptenzorg
2011	30.000.000	9.500.000
2012	36.700.000	9.000.000
2013	30.000.000	10.000.000
2014	27.240.000	10.000.000
Totaal	123.940.000	38.500.000

De begrotingen 2011 en 2012 somden de VIA-4-middelen niet expliciet op. De begrotingen 2013 en 2014 deden dat wel. Daaruit blijkt dat het VAPH 3,36 miljoen euro voor de uitbreiding 2012 pas in 2013 ontving. In 2013 ontving het maar 27,75 miljoen euro voor een uitbreiding van 30,0 miljoen euro. De rest moest het realiseren met interne besparingen.

De middelen voor het protocol PR/PN werden verdeeld over de maatregel kwaliteit en de maatregel uitbreidingen. De onderstaande tabel overziet alle uitbreidingsmiddelen.

	2011	2012	2013	2014
VIA-4 kwaliteit: werknemersstatuut PAB/PGB en forfait personeelskosten	0	750.000	750.000	2.000.000
VIA-4 Protocol PR/PN: middelen kwaliteit	2.080.000	3.640.000	3.640.000	3.640.000
VIA-4 Protocol PR/PN: middelen uitbreiding	1.920.000	3.360.000	3.360.000	3.360.000
VIA-4 uitbreiding: middelen uitbreiding	7.580.000	5.640.000	6.640.000	6.640.000
Andere uitbreidingsmiddelen	18.420.000	23.310.000	15.610.000	11.600.000

De laatste twee rubrieken worden verder verdeeld volgens een circulaire, die geen onderscheid maakt tussen VIA-4-uitbreidingsmiddelen en bijkomende uitbreidingsmiddelen. De circulaire 2011 houdt rekening met de maatregelen van het protocolakkoord, dat pas op 21 februari 2011 is gesloten. Het uitbreidingsbeleid 2011 hield ook rekening met zorgvernieuwing en de meerjarenplanning en investeerde vooral in voor traject, ambulante en inclusieve ondersteuningsvormen in het kader van perspectief 2020⁶⁷. De circulaire van 28 september 2011 behandelde de meerjarenplanning 2012-2014 en bepaalde de prioriteiten en de verdeelsleutels voor de uitbreiding voor de volledige periode. Een jaarlijkse circulaire legt de voorafnames van de Vlaamse middelen vast, alsook het totale provinciale budget⁶⁸. Bij de verdeling van de provinciale budgetten reserveert het VAPH 10% voor het wegwerken van de historische achterstand in de provincie Antwerpen, het arrondissement Halle-Vilvoorde en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het verdeelt deze 10% volgens de bevolkingscijfers. Het VAPH verdeelt de overige middelen voor 80% ook volgens de bevolkingscijfers⁶⁹ en de overige 20% volgens het aantal geregistreerde dringende zorgvragen per provincie (actieve vragen, zorgregierapport gegevens 31 december 2012), met als prioriteiten: de VIPA-buffer, rechtstreeks toegankelijk hulp, PAB, persoonsvolgende convenanten en thuisbegeleidingsdienst voor kinderen met gedrags- en emotionele stoornissen. Iedere provincie moet een zorgplan opstellen volgens de richtlijnen van de jaarlijkse circulaire⁷⁰.

Aangezien de dagprijzen voor 2012 en volgende jaren nog niet volledig zijn, is het nog onduidelijk of de vooropgestelde norm van een tewerkstellingsgroei met 761,2 VTE gehaald wordt. Daar het uitbreidingsbeleid ruimer is dan opgelegd in VIA-4, zal dat wellicht geen probleem zijn.

Jongerenwelzijn

De onderstaande tabel overziet de reguliere middelen voor uitbreidingsbeleid in de sector van jongerenwelzijn en het aandeel van de VIA-middelen daarin.

Jaar	Totaal uitbreidingsbudget Jongerenwelzijn	VIA-4 middelen uitbreiding Jongerenwelzijn
2011	2.000.000	1.000.000
2012	2.196.048	1.000.000
2013	1.952.000	1.000.000
2014	1.600.000	491.055

⁶⁷ Conceptnota van 9 juli 2010 over het nieuw ondersteuningsbeleid voor personen met een handicap.

⁶⁸ in 2014 voor 1,377 miljoen euro voor tolken gebarentaal, opstart van reeds vergunde residentiële unit voor geïnterneerden met een verstandelijke handicap en de opstart van een dienst zelfstandig wonen.

⁶⁹ Bron: statbel.fgov.be, gegevens 1 januari 2012.

⁷⁰ In 2014 moest, na de voorafname van de middelen voor de opstart van de projecten uit de VIPA-buffer, 20% van de middelen naar minderjarigen gaan en 80% naar de meerderjarigen. Van het budget meerderjarigen gaat 20% naar rechtstreeks toegankelijke hulp, 40% naar PAB's en 40% naar PVC. Van het budget minderjarigen moet 250.000 euro gaan naar de ondersteuning van intersectoraal prioritair toe te wijzen hulpvragen. Het resterende budget wordt verder verdeeld zoals bij de meerderjarigen.

Totaal	7.748.048	3.491.055
--------	-----------	-----------

In de periode 2011-2014 bestaat 45,1% van het uitbreidingsbudget Jongerenwelzijn uit VIA-4-middelen. Het FJW gebruikt de VIA-middelen voor de uitbreiding van YAR Vlaanderen, het project positieve heroriëntering, MST (Multi System Therapy via Emmaüsgroep) en multifunctionele organisatievormen. Het VIA-4-akkoord 2011-2015 werd ondertekend op 2 december 2011, maar de ministeriële circulaire voor het uitbreidingsbeleid 2011-2012 dateert al van 15 juli 2011 en de concrete kostprijramingen en budgetten van, onder meer, YAR, MST en heroriëntering liggen al vast sinds 22 november 2011. De begrotingen 2011 en 2012 verzamelden de budgetten onder een globale post. Sinds 2013-2014 vermeldt de memorie van toelichting de sectorale VIA-4- uitbreidingsmiddelen. Dat betekent dat nieuwe initiatieven pas achteraf als VIA-4-beleid werden gecatalogeerd ter verantwoording van de sectorale VIA-4-uitbreidingsmiddelen.

Voor het uitbreidingsbeleid 2011 en 2012 vroeg het FJW het advies van de Inspectie van Financiën en bekwam het een erkenningsbesluit. Een directe koppeling van de VIA-4-middelen en de gerealiseerde projecten ontbreekt echter. Een nota van 18 juli 2012 bood een overzicht van de gerealiseerde initiatieven voor 2013, met per initiatief de modules waarvoor erkenning werd verleend en een verwijzing naar de ontvangen sectorale VIA-4-uitbreidingsmiddelen 2013. Voor de uitbreidingsmiddelen 2014 kende een nota van 23 juli 2013 nieuwe initiatieven toe voor 35 plaatsen, deels gefinancierd met de sectorale VIA-4-uitbreidingsmiddelen voor 2014. De Inspecteur van Financiën adviseerde het uitbreidingsbeleid 2013 en een erkenningsbesluit werd goedgekeurd. Dat gaf een overzicht van de gerealiseerde initiatieven 2013, met per initiatief de modules waarvoor erkenning werd verleend. In 2013 werd een koppeling gemaakt met de ontvangen sectorale VIA-4-uitbreidingsmiddelen.

De personeelsaantallen in de erkende voorzieningen en projecten opgenomen jaarverslag van Jongerenwelzijn, zijn tussen 2010 en 2013 toegenomen met 153 personen. De vooropgestelde jobcreatie via werkdrukvermindering en uitbreiding van respectievelijk 97 en 62 personen tegen 2014⁷¹ zal waarschijnlijk gehaald worden.

Algemeen welzijnswerk

De onderstaande tabel overziet de reguliere middelen voor uitbreidingsbeleid in de sector van het algemeen welzijnswerk en het aandeel van de VIA-middelen daarin.

Jaar	Totaal uitbreidingsbudget algemeen welzijnswerk	VIA-4 middelen uitbreiding algemeen welzijnswerk
2011	955.653	500.000
2012	1.471.874	500.000
2013	2.306.313	500.000
2014	1.311.613	500.000
Totaal	6.045.453	2.000.000

In de periode 2011-2014 bestaat 33,1% van het uitbreidingsbudget algemeen welzijnswerk uit VIA-middelen. Het departement WVG heeft de VIA-middelen voor de centra van algemeen welzijnswerk voornamelijk besteed aan de uitbreiding van de brede instap in het kader van

⁷¹ Zie bijlage 8.2 bij het VIA-4-akkoord voor de private sector. De jobcreatie van 62 personen door de kwaliteitsmaatregelen stemt overeen met 44,1 VTE en de jobcreatie van 97 personen door de uitbreidingsmaatregelen stemt overeen met 69,0 VTE.

de rechtstreeks toegankelijke hulp (2011), de uitbreiding voor preventieve woonbegeleiding (2012 en 2013) en trajectbegeleiding en organisatie-ondersteuning in de gevangenis van Beveren en het CAW De Kempen. Met de uitbreidingsbudgetten heeft het departement in de periode 2011-2014 bij de CAW's 75,22 bijkomende, erkende VTE's gecreëerd. Daarmee heeft het de uitbreidingsnorm uit VIA-4 ruimschoots bereikt. Met circulaire lichtte het departement de CAW's de bestemming en doelstellingen van de uitbreidingsmiddelen toe en gaf zij het aantal bijkomende VTE's per CAW aan.

Kinderopvang

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de reguliere middelen voor uitbreidingsbeleid in de sector van de kinderopvang en het aandeel van de VIA-middelen daarin.

<i>Jaar</i>	<i>Totaal uitbreidingsbudget kinderopvang (incl. VIA-4 kwaliteit)</i>	<i>VIA-4 middelen uitbreiding kinderopvang</i>
2011	4.168.000	3.000.000
2012	23.551.070	2.000.000
2013	7.101.070	2.000.000
2014	9.847.859	2.000.000
Totaal	44.668.000	9.000.000

De begrotingen 2011 en 2012 somden de VIA-4-middelen niet expliciet op. De begrotingen 2013 en 2014 deden dat wel. De onderstaande tabel overziet alle uitbreidingsmiddelen in de kinderopvang.

	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>
VIA-4 kwaliteit	0	1.551.071	601.071	847.859
VIA-4 uitbreiding	3.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000
Andere uitbreidingsmiddelen	1.168.000	20.000.000	4.500.000	7.000.000

Nadat het bedrag van het uitbreidingsbeleid en de prioriteiten van de minister gekend zijn, verdeelt Kind en Gezin een nota met het beslissingskader en wacht het aanvragen in. De nota licht de verdelings- en toekenningscriteria toe. De verdelingscriteria kunnen evolueren of andere accenten krijgen naargelang de beleidsmatige noodwendigheden. Zij houden rekening met kansarmoede, het aantal bestaande plaatsen, enz. De laatste jaren berust de verdeling op de zorgregio, uitgezonderd de voorafname voor de grootsteden. Kind en Gezin beoordeelt de aanvragen aan de hand van objectieve en in het beslissingskader vastgelegde criteria op ontvankelijkheid, inhoud en voorrang. Deze beoordeling leidt tot een puntenscore per aanvraag op basis waarvan K&G de plaatsen toekent tot uitputting van het budget.

In 2011 gingen de 4,168 miljoen euro uitbreidingsmiddelen naar erkende kinderdagverblijven en diensten voor onthaalouders. Kind en Gezin ontving in 2011 slechts 3 miljoen euro om deze plaatsen te realiseren⁷². De 15 miljoen euro voor inkomensgerelateerde (IKG) plaatsen bij zelfstandige opvangvoorzieningen vanaf 1 januari 2011 werden pas voor 2012 toegekend. 3,7 miljoen euro ervan ging naar de verhoging van de dagvergoeding tot 27 euro. Omdat slechts de helft van de voorziene IKG-plaatsen was ingevuld, steeg de dagvergoeding verder tot 28,85 euro. In 2012 kende Kind en Gezin ook 7 miljoen euro toe voor de financiële ondersteuning van zelfstandigen (945 duizend euro), bijkomende IKG-plaatsen

⁷² Een bijkomende plaats kost in het eerste jaar minder, daar die nooit op de eerste dag gerealiseerd kan worden.

(3,8 miljoen euro) en bijkomende plaatsen in de erkende sector (2,2 miljoen euro). In 2013 ging 0,9 miljoen euro naar bijkomende IKG-plaatsen en 2,0 miljoen euro naar erkende en gesubsidieerde plaatsen. 3,1 miljoen euro werd uitgetrokken voor de invoering van een aanvullende vergoeding van 216 euro per IKG-plaats in de zelfstandige kinderopvang. 0,5 miljoen euro ging naar centra voor inclusieve kinderopvang. In 2014 gaat 4,5 miljoen euro naar de omschakeling van bestaande plaatsen in zelfstandige opvangvoorzieningen naar IKG-plaatsen, 2,5 miljoen euro naar bijkomende IKG plaatsen en 2,0 miljoen euro naar bijkomende plaatsen in erkende en gesubsidieerde kinderdagverblijven of diensten voor onthaalouders.

In 2013 en 2014 vermeldde de nota over het uitbreidingsbeleid dat de uitbreidingsplaatsen in de erkende en gesubsidieerde sector gerealiseerd zouden worden met VIA-4-middelen. Daaruit blijkt indirect dat de VIA-4-uitbreidingsmiddelen altijd naar erkende en gesubsidieerde plaatsen gaan. K&G heeft deze middelen niet gebruikt voor uitbreiding IKG. Het is niet duidelijk of ook uitbreiding gerealiseerd mag worden in de zelfstandige kinderopvang. K&G rapporteert in zijn jaarverslag niet over de evolutie van de tewerkstelling in de kinderopvang.

7 Monitoring en evaluatie

Het VIA-3-akkoord heeft alleen voorzien in een jaarlijkse evaluatie van de uitvoering van het akkoord. De impact van de diverse maatregelen is echter nog niet gemonitord. Wel vond in 2009 een globale, tussentijdse evaluatie van de uitvoering van het akkoord plaats, vooral met het oog op de voorbereiding van de nieuwe akkoorden. In deze evaluatienota deed het departement WSE de aanbeveling een transparant, gemeenschappelijk en elektronisch monitoringinstrument voor de opvolging van het nieuwe akkoord te ontwikkelen. Alle betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid zouden dat instrument kunnen raadplegen voor de opmaak van periodieke of tussentijdse rapporteringen, onder meer voor de Vlaamse Regering en de sociale partners.

Bij de finalisering van het VIA-4-akkoord voor de private sector was deze aanbeveling maar in beperkte mate uitgevoerd. Het akkoord voorziet in twee specifieke monitoringinitiatieven: monitoring van de tewerkstellingsgegevens in de vijf VIA-sectoren en monitoring van de maatregel managementondersteuning en de sectorale kwaliteitsmaatregelen. Er is nog geen totaalmonitoring en een gemeenschappelijk monitoringinstrument is niet ontwikkeld.

De monitoring van de tewerkstellingsgegevens richt zich op de opmaak van een meer betrouwbare tewerkstellingstabel en van een loonparameter voor het volgende akkoord (zie punt 3). Ook de monitoring van de maatregel managementondersteuning kwam al aan bod (punt 4.3). De effecten van de kwaliteitsmaatregelen zullen worden opgevolgd met de driejaarlijkse werkbaarheidsmonitor van de Stichting Innovatie en Arbeid binnen de SERV. Werkbaarheidsindicatoren zijn: psychische vermoeidheid, welbevinden in het werk, leermogelijkheden en de balans tussen privé en werk. In 2011 heeft de stichting gerapporteerd over de meting 2010 voor de werknemers uit de gezondheids- en welzijnssector. Dit jaar heeft de werkgeverskoepel Verso een uitgebreide beschrijvende analyse van de werkbaarheid in de Vlaamse welzijns- en gezondheidssectoren gemaakt op grond van de werkbaarheidsmonitor 2013. Een volgende meting zal in 2016, net na de afloop van beide VIA-4-akkoorden, plaatsvinden. De resultaten van 2013 zijn bruikbaar voor de voorbereiding van de onderhandelingen over een volgend akkoord.

De monitoringinstrumenten voor managementondersteuning en kwaliteitsmaatregelen meten de effecten van alle initiatieven van de Vlaamse overheid en de sociale partners voor de social-profitsector op het vlak van jobmobiliteit, VTO-beleid en de verbetering van de

werkomstandigheden. Zij kunnen echter de rechtstreekse impact van de VIA-4-maatregelen op deze drie vlakken niet meten.

Een administratieve werkgroep volgt de uitvoering van het akkoord voor de private sector op, met een focus op de omzetting van de maatregelen in Vlaamse regelgeving en collectieve arbeidsovereenkomsten. Nu deze omzettingen zijn geschied en de overeenkomsten gesloten, komt de werkgroep minder frequent samen.

Het belangrijkste opvolgingsinstrument is de centrale evaluatiegroep met dezelfde samenstelling als de centrale onderhandelingsgroep: vertegenwoordigers van de sociale partners uit de social-profitsector en de Vlaamse overheid. De groep evalueert jaarlijks tussentijds de uitvoering van het akkoord. Hij kwam tot op heden driemaal samen⁷³. De evaluatie gebeurt aan de hand van een opvolgingstabel met een beknopte stand van zaken per (deel)maatregel. De VIA-coördinatie actualiseert de tabel vooraf. De evaluatie kan ook steunen op een nota met een situatieschets van de omzetting van de VIA-maatregelen in regelgeving. Het departement WSE bezorgde voor de derde vergadering een detailoverzicht van de lopende VTO-maatregelen (toestand 2012). Gerealiseerde resultaten worden echter niet altijd jaarlijks geactualiseerd. Zo ontving de evaluatiegroep alleen bij de eerste vergadering een overzicht van de gerealiseerde uitbreiding in de VIA-sectoren. Bovendien rapporteert alleen de Vlaamse overheid uitgebreid aan de groep over de uitvoering van bepaalde maatregelen. De sociale partners doen dat summier of niet. Een systematische, uitgebreide rapportering over alle (deel)maatregelen ontbreekt.

Een stuurgroep begeleidt de uitvoering van het akkoord voor de openbare sector. Hij bestaat alleen uit vertegenwoordigers van de sociale partners uit de openbare VIA-sectoren. De Vlaamse overheid is niet vertegenwoordigd, hoewel zij de middelen ter beschikking stelt. De stuurgroep stuurt de VIA-medewerker bij de vzw GSD-V inhoudelijk aan en is betrokken bij de vastlegging van de opdrachten en initiatieven in het kader van managementondersteuning en kwaliteit. Volgens het akkoord dient de stuurgroep jaarlijks aan de Vlaamse Regering te rapporteren. In de praktijk doet hij dat alleen aan het departement WVG in de jaarlijkse tussentijdse verslagen over het gebruik van de subsidies. Voor de VIA-coördinatie voldoet de stuurgroep daarmee aan zijn rapporteringverplichtingen. Als de VIA-coördinatie uitvoeringsproblemen vaststelt, communiceert zij die aan het kabinet van de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Zwaarwichtige problemen kunnen worden geagendeerd op de interkabinettenwerkgroep of aan de Vlaamse Regering worden meegedeeld. Hoewel het akkoord de term *monitoring* hanteert, vindt geen specifieke monitoring van de effecten van de VIA-maatregelen voor de openbare sector plaats.

In de evaluatienota uit 2009 wees het departement WSE erop dat allesomvattende intersectorale akkoorden, zoals het VIA-3-akkoord, behalve effectieve voordelen (gezamenlijke en gecoördineerde aanpak van maatregelen) ook belangrijke nadelen hebben. Zij houden door de vele betrokken sectoren onvoldoende rekening met de juridische vertaling van de maatregelen, de diversiteit aan subsidiëringwijzen en -mechanismen, de administratieve draaglast en de haalbaarheid van aansturing door de overheid. Het onderzoek heeft uitgewezen dat deze vaststelling ook geldt voor het VIA-4-akkoord voor de private sector.

⁷³ Op 7 december 2012, 20 februari 2013 en 23 januari 2014.

8 Controlebevindingen van het Rekenhof

8.1 Onderbouwing van de akkoorden

Bij de onderhandelingen voor de VIA-akkoorden is de praktische uitvoerbaarheid van de maatregelen niet altijd voldoende getoetst, waardoor de akkoorden tijdens de uitvoeringsperiode bijstellingen of een andere invulling vergden. Zo moesten de partijen al na één jaar het akkoord over de intersectorale maatregelen voor de openbare sector op twee punten bijsturen: de lokale besturen waren door financiële problemen immers niet bereid een koopkrachtverhoging voor het voltallige personeelsbestand te financieren, zoals initieel voor hun VIA-personeelsleden gepland. Bovendien werd het koopkrachtbudget geheroriënteerd naar een traject met onthaalouders in een aantal lokale besturen.

Ook de budgetramingen misten soms accuratesse. Zo hield de budgetraming voor de budgettair belangrijke eindejaarspremiemaatregel geen of onvoldoende rekening met factoren zoals de invloed van de premieverhoging op het vakantiegeld van arbeiders of de loonverschillen tussen bedienden en arbeiders. De simulaties hebben geen onderscheid gemaakt tussen arbeiders en bedienden, maar gingen voor de berekening ervan uit dat alle werknemers van de paritaire comités een bediendestatuuut hadden. Volgens de loonparameter heeft echter 36,6% van deze werknemers een arbeidersstatuuut. De simulaties overschatten dus de brutolonen voor de arbeiders, waardoor het budget vanaf 2013 met 1,1 miljoen euro is overschat. Bovendien hield deze assumptie geen rekening met de rechtstreekse implicaties van de eindejaarspremieverhoging op het vakantiegeld van de arbeiders⁷⁴, wat in 2013 en 2014 1,4 miljoen euro meerkosten meebracht.

De VIA-partners gebruikten tijdens de onderhandelingen tewerkstellingsgegevens van 1 januari 2010 voor de budgetbepaling managementondersteuning, eindejaarspremieverhoging en personeelsuitbreiding en voor de verdeling van de intersectorale middelen over de openbare en private sector. Er bleek een belangrijke overschatting van de tewerkstelling in de openbare socio-culturele VIA-sectoren. Een werkgroep met vertegenwoordigers van de sociale partners en de Vlaamse overheid kreeg de opdracht voorstellen te doen voor een meer efficiënte en systematische verzameling van tewerkstellings- en personeelsgegevens over de private en openbare VIA-sectoren. Vanaf juni 2013 lag deze werkgroep ruim een jaar stil, maar ondertussen is hij heropgestart. De werkgeverskoepel wilde voldoende waarborgen over de betrouwbaarheid van deze gegevens krijgen en wenste tevens de opmaak van een kosten-batenanalyse voor dit project. Zij wezen erop dat het akkoord voor de private sector stelt dat dit project voor hen niet mocht leiden tot bijkomende lasten.

8.2 Transparantie van de akkoorden en omzetting in regelgeving

De akkoorden zijn niet altijd voldoende duidelijk. Zo gaf het akkoord voor de private sector niet aan of deze middelen cumulatief zijn met de reguliere uitbreidingsbudgetten. Het gaf evenmin voldoende nauwkeurig aan of de sectorale maatregelen ook bestemd zijn voor de openbare sector. De inleiding van het akkoord voor de private sector stelt dat de sectorale maatregelen kwaliteit en uitbreiding alleen bestemd zouden zijn voor de private sector⁷⁵, hoewel een opsplitsing onmogelijk is, aangezien de middelen gaan naar de voorzieningen die aan de erkenningscriteria voldoen, onafhankelijk van hun juridisch statuut.

⁷⁴ Dat wordt immers berekend als een procentueel gedeelte van het bruto jaarloon inclusief eindejaarspremie.

⁷⁵ De inleiding van het akkoord voor de openbare sector stelt daarentegen duidelijk dat de maatregelen kwaliteit en uitbreiding zowel voor de private als de openbare sector gelden en langs de sectorale subsidiëring ook voor beide sectoren zullen worden gefinancierd met de beschikbare middelen.

De omzetting in regelgeving verloopt soms ook traag. Het VAPH heeft de PAB-maatregelen laattijdig uitgewerkt⁷⁶, waardoor het budget 2013 niet volledig werd uitgeput. Dat vergde nieuwe onderhandelingen met de sector om deze middelen volledig te kunnen besteden. Een ander voorbeeld tonen de sectorale maatregelen kwaliteit voor gezinszorg, waar de functioneel bevoegde minister nog moet bepalen hoe de erkende openbare en private diensten moeten bewijzen dat ze de ontvangen toeslag(en) voor werkdrukvermindering effectief gebruikten voor de financiering van vervangend personeel in de dienst voor wie ze geen andere middelen verkregen. Bij gebrek aan dat besluit leggen de diensten momenteel daarover geen verantwoording af.

8.3 Budgettaire transparantie

De toelichtingen bij de begrotingen 2011 en 2012 vermeldde de VIA-4-middelen voor de private sector niet expliciet. In 2013⁷⁷ gaf de toelichting onvoldoende duiding bij de VIA-uitbreidingsmiddelen. Vanaf 2014 werden de intersectorale middelen wel rechtstreeks opgenomen in de begroting en voldoende toegelicht.

De sectorale uitbreidingsmiddelen zijn op budgettair vlak echter minder transparant. De concrete invulling ervan in de toelichting is ontoereikend doordat ze onvoldoende aangeeft of de budgetten cumulatief zijn met de reguliere uitbreidingsbudgetten. Zelfs de omzendbrieven maken vaak geen onderscheid tussen VIA-uitbreidingsmiddelen en reguliere uitbreidingsmiddelen. In de praktijk dienen de jaarlijks begrote VIA-4-uitbreidingsmiddelen meestal te worden geëvalueerd als onderdeel van de voorziene uitbreidingdoelstellingen van de meerjarenbegroting.

8.4 Uitvoering van de maatregelen

Op het vlak van de uitvoering deed het Rekenhof onder meer de volgende vaststellingen:

- niet alle projectsubsidies zijn onderbouwd met een gedetailleerde begroting en toelichting;
- de verantwoordingsmodaliteiten in subsidiebesluiten zijn niet of onvoldoende exhaustief omschreven; ze vermelden niet altijd de subsidiabele periode en de bestemming van het ongebruikte subsidiegedeelte;
- de afgevaardigde van de Vlaamse Regering oefent het toezicht op de uitvoering van de beheersovereenkomst met de fondsen voor bestaanszekerheid voor de tweede pensioenpijler niet effectief uit;
- door de late goedkeuring van de beheersovereenkomst met de fondsen voor bestaanszekerheid vond de betaling van de bijdrage 2012 voor de tweede pensioenpijler van de private sector een half jaar te laat plaats; de bijdrage 2011 is dan weer betaald zonder te beschikken over een goedgekeurde overeenkomst;
- in sommige sectoren houden de middelen voor managementondersteuning zeer kleine bedragen in, waarvan de verdeling vaak complexe berekeningen vereist en aanleiding geeft tot een verhoogde administratieve werklust;
- in tegenstelling tot het FJW, heeft K&G ervoor gekozen bij de op 1 april 2014 gewijzigde enveloppefinanciering voor kinderopvang van baby's en peuters, geen rekening te houden met de VIA-3 (werkdrukvermindering) en VIA-4-middelen, zodat over de verdeling van die middelen opnieuw met de sector moet worden onderhandeld.

8.5 Opvolging

Bij een tussentijdse evaluatie van het vorige akkoord in 2009 wees het departement WSE op een gebrek aan monitoring en opvolging. Een aantal maatregelen voor de private sector

⁷⁶ Dat geschiedde met een besluit van de Vlaamse Regering van 8 november 2013.

⁷⁷ In het verslag over de initiële begroting 2013 verwees het Rekenhof onder andere naar een gebrek aan informatie over de aanwending van de VIA-4-kredieten.

worden nu wel gemonitord, maar een globale monitoring van alle maatregelen is er nog niet. Bovendien meten de beschikbare monitoringinstrumenten de impact van de VIA-maatregelen alleen indirect. Er vindt overigens nog altijd geen monitoring plaats van de maatregelen voor de openbare sector. De centrale evaluatiegroep wordt door de sociale partners onvolledig of niet geïnformeerd over de uitvoering van het akkoord voor de private sector, waardoor hij zich geen voldoende nauwkeurig beeld daarover kan vormen.

9 Conclusie en aanbevelingen

Het beleidsdomein WVG voert beide VIA-akkoorden vrij correct uit. Het Rekenhofonderzoek heeft wel de vaststelling van het departement WSE uit 2009 bevestigd dat het beleidsinstrument intersectorale akkoorden behalve een aantal onmiskenbare voordelen, ook belangrijke nadelen heeft. Dergelijke akkoorden bieden een gezamenlijke en gecoördineerde aanpak van maatregelen. Zij houden echter onvoldoende rekening met de juridische vertaling van de maatregelen, de diversiteit aan subsidiëeringswijzen en -mechanismen, de administratieve lastenverhoging en de haalbaarheid van de aansturing van sommige maatregelen. Het Rekenhofonderzoek mondde onder meer uit in de volgende aanbevelingen⁷⁸:

- De Vlaamse overheid dient de intersectorale social-profitakkoorden als beleidsinstrument te evalueren, waarbij zij onder meer de impact op de regelgeving, de subsidiëeringsmechanismen, de administratieve werklust voor de overheid en de praktische uitvoerbaarheid toetst en nagaat of geen volwaardige alternatieven voorhanden zijn.
- De partijen moeten bij de voorbereiding van intersectorale akkoorden de praktische uitvoerbaarheid van de maatregelen grondig evalueren om te vermijden dat zij achteraf een andere invulling dan initieel bedoeld moeten krijgen. Zij moeten tevens zoeken naar de meest efficiënte en effectieve uitvoeringswijze.
- De overheid en de sociale partners dienen er nauwlettend op toe te zien dat zij voor een eventueel volgend akkoord over betrouwbare tewerkstellings- en loongegevens kunnen beschikken. Budgetsimulaties voor weddegerelateerde maatregelen dienen te steunen op exacte loonparametergegevens. Zij moeten alle factoren met een rechtstreeks looneffect incalculeren.
- Er moet worden gestreefd naar een globale monitoring van alle VIA-maatregelen uit het akkoord voor de private sector. Ook de effecten van de maatregelen voor de openbare sector dienen effectief te worden gemonitord. De sociale partners moeten net als de Vlaamse overheid over de uitvoering van iedere (deel)maatregel rapporteren aan de centrale evaluatiegroep.
- De akkoorden dienen duidelijk aan te geven op welke sectoren de voorgestelde maatregelen betrekking hebben (private of openbare). Het eventueel volgende akkoord dient aan te geven of de VIA-4 uitbreidingsmiddelen cumulatief zijn met reguliere uitbreidingsbudgetten.
- Begrotingsdocumenten dienen voldoende duiding te geven over de concrete invulling van de sectorale uitbreidingsmiddelen.

⁷⁸ Enkele meer technische aanbevelingen werden alleen aan de administratie bezorgd.

ADRES

Rekenhof
Regentschapsstraat 2
B-1000 Brussel

TEL.

+32 2 551 81 11

FAX

+32 2 551 86 22

www.rekenhof.be